

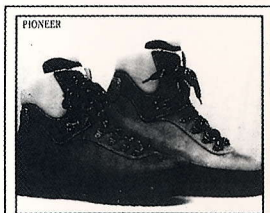
ÍSALP

ÁRSRIT ÍSLENSKA ALPAKLÚBBSINS 1994

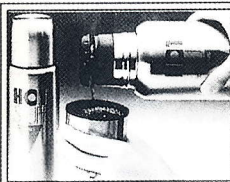
VANDAÐAR VÖRUR

- á réttu verði!

Ítölsku gönguskórnir
á góða verðinu.

PIONEER
demon

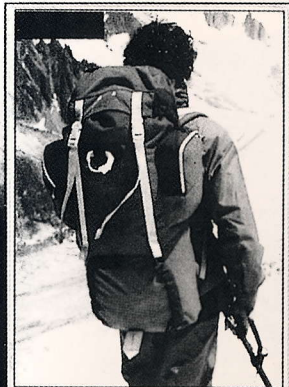

Öbrjótanlegir hitabrúsar.

Ísaxir - Mannbroddar
Ísskrúfur.

charlet moser

Bakpokar
á góðu
verði.

Vandaður
PROTEX
fatnaður,
vatnsheldur
m/útöndun.
Fengið viður-
kenningu í
samanburðarprófunum.

Karabínur
& sigtöl.

Fjallalínur og borðar.

rivory **joanny**

POLARLITE peysur.
Verð frá 6.700.- kr.

SVEFNPOKAR
verð frá 2.800.- kr.

SEGLAGERÐIN
ÆGIR

Eyjaslóð 7 · Reykjavík · Pósthólf 1659
Símar 91-621780 · Fafnir 9879-1698

Efnisyfirlit:

Kvískerjaleiðin	5
Glymur klifinn	9
Tindfjallaskáli í 50 ár	14
Leiðarvísir, klettaklifursvæði	17
Viðtal	32
Þjálfun í kulda	36
Félagsstarf	39
Fréttapistill	41
Ársskýrsla	46
Ársreikningar	47

Forsíðumynd:

Úr Helgrindum.

Ljósm. Jón H. Steingrímsson

Útgefandi:

Íslenski alpaklúbburinn

— félag íslenskra áhugamanna um fjallamennsku.

Pósthólf 1054, 101 Reykjavík

Ritnefnd:

Torfi Hjaltason, ábm. s.667094

Salbjörg Óskarsdóttir, s.25069

Jón Haukur Steingrímsson, s.43121

Tómas Grønvaldt Júlíusson, s.622884

Hörður Magnússon, s.622919

Björn Vilhjálmsson, s.53410

Tölvuumbrot á Calamus SL:

Torfi Hjaltason og Jone

Sérstakar þakkir fá Björn G. Karlsson tölvubóndi hjá Nauðsyn hf. og Friðrik Skúlason.

Filmuútteyrsla:

Prentmet

Prentun og myndvinnsla:

G. Ben.

ÁRSRIT ÍSLENSKA ALPAKLÚBBSINS

10. TÖLUBLAÐ
DESEMBER 1994

Ágætu félagar,

Með þessu tölublaði fylla ársrit Ísalp fyrsta tuginn. Mikið vatn hefur runnið til sjávar í íslenskri fjallamennsku á þessum tíu árum. Megintilgangur blaðsins í gegnum tíðina hefur verið að taka púlsinn á því sem er að gerast að hverju sinni, sem og birta ýmis konar fræðsluefni s.s. leiðarvísir eða eldri ferðafrásagnir. Þar með skráum við samtímasögu íslenskrar fjallamennsku og búum til mjög mikilvægar heimildir fyrir þá sem á eftir munu koma. Tilfellið er, að það sem ekki er safnað saman á einn stað, glatast mjög fljótt. Því verðum við að bera gæfu til að halda vel utan um þessa útgáfu í framtíðinni.

Hópur íslenskra fjallamanna fer ört stækkandi og verður með tímanum erfiðara að henda reiður á ferðum þeirra. Fréttapistlinum er samt ætlað eð gera efninu eins tæmandi skil og mögulegt er. Í fréttaleit okkar yfirsést samt örugglega eitthvað og því eru félagar hvattir til að setja sig í samband við ritnefndina hafi þeir einhverjar fregnir að færa. Myndir segja oft meira en mörg orð. Góðar myndir í blaðið eru alltaf vel þegnar hvort sem þær eru lýsandi fyrir atburði ársins eða ekki. Þegar þetta er skrifað í desemberbyrjun er útlit fyrir að það muni takast að koma ársritinu út á réttu ári. Efnisöflun í næsta ársrit er komin á góðan rekspöl og gera svartsýnustu ritnefndarmenn ráð fyrir útgáfu á komandi vori. Þar með ætti útgáfan að vera komin á réttan kjöl.

J.H.S.

Stjórn Ísalp 1994:

Formaður:	Magnús Tumi Guðmundsson, s.26357
Varaformaður:	Páll Sveinsson, s.689048
Gjaldkeri:	Ingimundur Stefánsson, s.884547
Ritari:	Linda Björk Þórðardóttir, s.622919
Meðstjórnendur:	Árni Gunnar Reynisson, s.44217 Elín Sigríður Sigurðardóttir, s.20579 Jón Þorgrímsson, s.75011

Skálanefnd:	Guttormur B. Þórarinnsson, s.22712 Jón Þorgrímsson, s.75011
-------------	--

Fræðslunefnd:	Torfi Hjaltason, s.667094 Snævarr Guðmundsson, s.654606
---------------	--

Ritstjóri fréttabréfs:	Elín Sigurðardóttir, s. 20579
------------------------	-------------------------------

Ferða- og fundanefnd:

Simón Halldórsson, s.51764
Þorvaldur Þórsson, s.74090
Þórarinn Pálsson, s.72954
Valgeir Ægir Ingólfsson, s.670271
Jökull Bergmann, s.811982

Húsnefnd:

Árni Gunnar Reynisson, formaður
Björn Baldursson, s. 36854

Uppstillinganefnd:

Jón Þorgrímsson, formaður
Hallgrímur Magnússon, s.20579
Árni Tryggvason, s.619469

Umhverfisnefnd:

Jón Viðar Sigurðsson, s.10587
Ingimundur Stefánsson, s.884547
Árni Tryggvason, s.619469

Jói á hjólinu með „Dyrhamarinn“! í baksýn.
Ljós. Tómas Júlíusson.

Alpatvist. Í Goußer leiðinni á Mt. Blanc.
Ljós. Þorvaldur Þórsson.

Kvískerjaleiðin

Eftir Tómas Grønvaldt Júlíusson

„Nei blessaður vertu við kunnnum ekkert að hjóla, en alla ferða- og fjallamennsku kunnnum við uppá tíu!“ Við vorum staddir í reiðhjólaverslun í stórborginni, tveir sveitamenn að norðan, að reyna að sannfæra saklausan verslunareigandann um ágæti þess að hjóla á hæstu tindum og jöklum og að láta okkur í té reiðhjól á afslætti gegn auglýsingu. Það gekk.

Seinna um sumarið fórum við, undirritaður og Jóhann Kjartansson, á hjólunum upp á Snæfell, Kverkfjall eystra og Bárðarbungu. Næst var það Hvannadalshnjúkur. Í Skaftafelli hittum við fyrir tvo Akurnesinga, Hjört og Maríus, sem einnig hugðust fara á hnjúkinn og slógust þeir með í för. Voru þá sveitamennirnir orðnir fjórir, saman komnir á svæði sem enginn okkar hafði stigið fæti á áður. Kunnugir sögðu okkur að það væri engin glóra í því að fara á Hvannadalshnjúkinn núna því hann væri allur krosssprunginn. Harðir fjallagarpar höfðu meira að segja snúið við með skottið lafandi. Við létum þetta sem vind um eyru þjóta og drifum okkur af stað nestaðir með axir, brodda, línu, pumpu, skrúfjárn og skiptilykla og að sjálfsögðu reiðhjólunum.

Lagt var í 'ann á miðnætti, svefnfriður var þá orðinn lítill því Verslunarmannahelgin var gengin í garð og best að hverfa um stund úr rammíslenskri menningunni, á vit ævintýranna. Á Sandfellsheiðinni var lágskýjað eins og undanfarna daga en enga fjallasýn höfðum við haft fram að þessu. En þegar kom upp á öskjubarminn í 1850m hæð gengum við upp úr skýjunum og blasti þá við okkur morgunroðinn og fjalladýrðin í öllu sínu veldi. Nokkrum andartökum síðar náði sólin að teygja arma sína upp á einn af toppum jökulsléttunnar og baða okkur í gylltum geislum sínum. Þetta var afar fögur sjón og hlupum við upp til handa og fóta til að ná myndum af þessu fyrirbæri. Á jökulsléttunni var frábært hjólaferi og tókum við strax nokkra hringi til þess að ná sem bestum myndum fyrir verslunareigandann í stórborginni.

Við höldum áfram hamingjusamir með lífið og tilveruna og blöðrudum eins og smástelpur

um heima og geima. Enginn okkar leit á kort, enginn tók stefnur, enginn hafði komið þarna áður og enginn minntist einu orði á það hvert og í hvaða átt við ættum að fara. Það var bara gengið og hjólað eins og í dáleiðslu yfir sléttuna í átt að toppnum þar sem sólin hafði náð að hífa sig upp á og tyllt sér um stund. Þegar við komum að því sem við töldum vera Hvannadalshnjúk þótti okkur sprungurnar frekar vesældarlegar miðað við lýsingar kunnugra úr Skaftafelli. Þetta væru nú varla miklir fjallagarpar sem snéru við út af svona smámunum. Til málamynda hnýttum við okkur saman í línu og vippuðum okkur síðan einn af öðrum yfir þessar „stórhættulegu sprungur“.

Stuttu seinna stóðum við allir á toppi „hnjúksins“ sigri hrósandi og af því tilefni var skálað í Gammel Dansk og íslenskum rjóma. Nú var tækifærið að taka myndir af uppstilltu reiðhjólinu með firmaveifum allt í kring og einum stórglæsilegum fjallstopp eða hnjúk í bakgrunni. Þessi toppur reis nokkuð hátt upp úr sléttunni með þverhniptum klettum öðru megin og virtist ekkert mikið lægri en sá sem við stóðum á. Okkar blásaklausa brjóstvit sagði að þetta væri Dyrhamar og enginn andmælti því. En fjandi var hann hár. Þokubakkar tóku skyndilega að læðast upp á sléttuna og var þá ekkert annað að gera en að drífa sig niður. Til trausts og halds gróf ég áttavítann upp úr bakpokanum og tók stefnu af „hnjúknum“ sem við vorum staddir á og á þann stað sem við komum upp á sléttuna og ætluðum niður. Við vorum enn utan í hnjúknum þegar að þokan náði okkur og þá var, í fyrsta skipti, tekið upp kort og spáð örlítið í hlutina. Kom þá í ljós að stefnunni minni og stefnunni á kortinu bar engan veginn saman. Var ákveðið að ég og mín stefna værum lítið marktæk og því skyldi gengið eftir kortinu. Aðeins stuttu eftir að við lækkuðum okkur af öskjubarminum lentum við í sprungum sem samkvæmt okkar kokkabókum áttu alls ekki að vera þarna. Héldum við að þarna væru efstu sprungurnar í falljöklinum sunnan við Hvannadalshnjúk og tókum þá strikið enn sunnar til að losna við frekari vand-

ræði. En allt kom fyrir ekki. Hvar og hvert sem við fórum var allt vaðandi í ófrýnilegum sprungum og þókan þéttist enn meir. Það var álíka ástatt með okkur og flóm á filsbaki, við vissum ekki hvar í veröldinni við vorum staddir. Nú var aðeins eitt sem komst að í huga manns og það var að ganga niður, ekkert bull með norður, suður, austur eða vestur. Sprungurnar fóru ört stækkandi og tók það ansi langan tíma að komast fyrir þær sumar. Einstaka voru brúaðar snjó sem hægt var að komast yfir á og á leið yfir eina tók ég eftir því að bæði fremsti og aftasti maður í fjörtíu og fimm metra langri línu voru staddir samtímis á sömu brúnni. Eftir nokkurra tíma hringsól í sprungunum slysuðumst við til þess að finna hrygg sem við gátum fylgt niður nokkurn spöl. Þegar honum sleppti tóku við glærir, finsprungnir skriðjöklar sem voru mun auðveldari yfirferðar en jökullinn ofar.

Þokunni var tekið að léttga og sáum við niður á fast land, jökullón og einhversstaðar í fjarska grilltum við í sveitabæ. Á skriðjöklinum gekk ég fyrstur í línunni en Jói kom síðastur. Ég strunsaði áfram á mikilli ferð og stökk yfir mjórar spungurnar en Jói, sem var mun klofstyttri en við hinir, þurfti alltaf að athafna sig örlítið á sprungubarminum áður en hann tók stökkið

með hjólið. Við dokuðum á meðan. Í eitt skiptið gleymdum við hins vegar að bíða og gengum röskir áfram. Jói, sem átti sér einskis ills von, tók sér stöðu á sprungubarminum og var í þann mund að stökkva þegar góður kippur kom á línuna og hann endasentist yfir sprunguna. Ég leit við þegar ég heyrði skarkalann og sá Jóhann vesalinginn liggja hálfflæktan í hjólinu, með mannbroddana á kafi í framdekkinu. Hann leit á mig með geðveikisglampa í augunum um leið og svart þrumuský steig upp úr höfði hans. Eftir þetta passaði ég mig á því að hafa alltaf vel strekkt á línunni til að hann næði ekki í mig.

Fljótlega upp úr þessu komumst við niður af jöklinum en þar skildu leiðir okkar fjögurra. Hjörtur og Malli ætluðu að sækja sér orku í berjamó og dóla síðan niður en ég og Jói tókum strikið niður í menninguna til að láta vita af ferðum okkar. Landslagið þarna er hrikalegt, brött og djúp gil og gljúfur, klettur og fossar. Þegar við komumst niður úr þessu öllu saman sáum við bæinn sem höfðum stefnt á í seilingarfarlægð. En einn var hængur á. Á milli okkar og bæjarins var straumhörd jökulá. Það var annað hvort að ganga langa leið niður á þjóðveg og fara yfir á brúnni eða vaða. Við létum vaða. Ég, 15 kílóum þyngri, fór á undan bundinn í línu við Jóa og komst yfir með naum-

Hallgrímur Magnússon í léttari sveiflu á Virkisjökli. Ljósmynd Hörður Magnússon.

Okkar blásaklausa brjóstvit sagði að þetta væri Dyrhamar og enginn andmælti því. En fjandi var hann nú hár.
Ljósmynd Tómas Júlíusson.

indum. Þegar Jói var síðan kominn út í miðja á flaut hann upp eins og korktappi og ég rétt náði að draga hann að landi, ekki mjög skapgóðan. Þegar við komum að bænum hittum við fyrir tvo eldri menn, nauðalíka hvor öðrum ef ekki bara tvíburar. Þeir sátu uppi á mæni á hlöðunni íklæddir áburðarpokum til varnar rigningunni. Sögðum við þeim sögu okkar, að við værum að koma hjólandi ofan af Hvannadalshnjúk, trúlega fyrstir manna. Þeim þótti þetta afar forvitnilegt en ennþá merkilegra þótti þeim valið okkar á niðurleiðinni. „Ja...“ kvað annar „þetta er nú ekki vanalega leiðin“. Við vissum allt um það.

Jói fékk að hringja í Skaftafell til að láta vita af komu okkar niður. Þegar hann var svo spurður hvar við værum staddir vissum við ekkert í okkar haus. Nú vorum við í djúpum skít. Ekki gátum við sagt að við vissum bara ekkert hvar við værum staddir, og þaðan af síður spurt heimilisfólkið hvað bærinn þeirra hét. Hvað myndi fólkið halda. Nú var úr vöndu að ráða. Ég skimaði í kringum mig í forstofunni í leit að vísbendingu. Pósturinn! Ég þreif eitt umslagidd sem lá á gólfinu og las á það. Okkur var borgið. Parna stóð það svart á hvítu: Kvísker. Hinum megin á línunni ætlaði allt að verða vitlaust úr

hlátri þegar Jóa tókst loks að stynja þessu upp úr sér.

Mánuði síðar vorum ég og Jói í stórborginni að ganga frá okkar málum við verslunar-eigandann. Af einhverri rælni römbuðum við inn í bókabúð og skoðuðum póstkort, m.a. af Hvannadalshnjúk. „Jói, er þetta virkilega Hvannó, en við fórum á þennan þar....na. Nei fjandinn, ég skil bara ekkert í þessu.“ Við réðumst á næstu kortahillu og þrifum fram kort af Örafajökli. Á næstu sekúndum varð okkur ljóst hvílik mistök okkur hafði orðið á. Hnjúkurinn sem við gengum á og héldum að væri Hvannó var Sveinstindur og það sem við héldum að væri Dyrhamar var Hvannó. Og í stað þess að fara niður af öskjubarminum vanalegu leiðina (vestan við Rótarfjallshnjúk, Sandfellsleiðina) fórum við niður sunnan við Sveinsgnípur. Þögulir gengum við úr bókabúðinni niður Laugavegin, þungt hugs. Við litum framan í hvorn annan og sprungum úr hlátri yfir öllu þessu rugli. Hvernig í ósköpunum er hægt að gera svona mistök? Ég er auðvitað löglega afsakaður því alla mína ferða- og fjallamennsku lærði ég í skátunum í gamla daga, af Jóa. Það var því engin furða þó Kvískerjabræður yrðu eilítið hissa á að sjá okkur í hlaðinu hjá sér.

Glymur klifinn fyrsta sinni

Eftir Pál Sveinsson og Þorvald V. Þórsson

Glymur: Að klífa Glym var ekki mín hugmynd. Það eru mörg ár síðan ég fyrst heyrði um áhuga manna að klífa þennan fræga foss. Hugmyndin festist fyrst í undirmeðvitundinni þegar nokkrir kunningjar mínir fóru upp Glymsgil skömmu eftir áramót '93-'94. Þá var gilið allt í klakaböndum og hægt að ganga þurrum fótum alla leið inn í botn. Að sögn þeirra félaga var fossinn kleifur en það væri ekki nema fyrir hálfbrjálada menn. Þeir töldu að ekki væri hægt að tryggja klifrið að neinu ráði. Þeir félagar klifruðu tvo ísfossa neðar í giliinu og létu vel af því klifri, töldu það alveg ferðarinnar virði.

Laugardaginn 5. mars fórum Tómas, Geir og ég að skoða ísinn í Glymsgili og klifum við einn af fossunum neðarlega í giliinu. Eftir það gengum við upp fyrir gilið til að skoða Glym. Ég var enn á þeirri skoðun að þetta væri hin mesta firra. Hafði séð fossinn að sumarlagi og fannst að svona mikið vatn mundi seint frjósa. En var þó að drepast úr forvitni og vildi sjá fossinn með eigin augum og kanna alla möguleika. Eftir að hafa brölt út á ystu brúnir og komið mér í stórhættu var ég farinn að hallast að því að það væri fær leið upp úr giliinu. Glymur fellur ekki heill niður, heldur klofnar smá vatnsrenna frá honum upp við brún. Þessi læna er mun vatnsminni og myndar mjög stórt íspil til hliðar við aðalfossinn. Þetta þil var mjög álitlegt til klífurs. Ég þurfti þó að melta hugmyndina í nokkra daga áður en mig fór að langa verulega mikið til að reyna að klífa fossinn. Það leið þó ekki nema vika þangað til ég var farinn að

kanna áhuga vina minna. Olli, Maggi og Geir voru til í slaginn og Einar ætlaði að sjá um að allt væri myndað í bak og fyrir.

Þar sem ekki er hægt að komast inn gilið þurrum fótum nema eftir mjög langan frostakafla vorum við með línur til að síga niður í gilið inni við botn. Ekki var vitað hversu gilið var djúpt þar sem við ætluðum að síga niður. Ekki sást til botns og þegar ég lagði af stað fram af brúninni vissi ég ekki hvort línan næði niður en vonaði að 100m dygðu. Það var yfirþyrmandi að stiga fram af brúninni. Nokkur djúp andartök liðu á meðan ég naut áhrifanna. Ég tafði ekki lengi og fór að mjaka mér niður línuna. Það gekk þó hægt því hundrad metrar af línu síga í. Heldur fór að ganga betur þegar neðar dró. Línan náði ekki niður og varð ég að bæta annarri við. Á meðan Olli og Maggi voru að koma sér niður fór ég að leita að líklegri leið upp. Svipað vandamál er að vera niðri og uppi, það sést ekki alla leið upp (niður) og gat ég ekki séð nema tvær fyrstu spannirnar. Við ákváðum að fara upp smá gróf lengst til vinstri í aðalhvelvingunni.

Við vorum allir sammála um að ég byrjaði að leiða fyrstu spönn. Hún skiptist í þrjá lóðrétt hluta með misbröttum köflum á milli. Línan endaði á heppilegum stað. Ég fann smáskúta til að hola mér inn í. Hann var þó ekki stærri en svo að þegar Maggi var að koma sér fyrir við hlið Olla hrundi hluti af syllunni og Maggi komst ekki almennilega fyrir. Olli: *Ég gerði mig kláran í snatri fyrir fyrstu spönn og Palli beið óþolinmóður á meðan. Þegar ég sagði*

Tómas Júlíusson í Glymsgili. Ljósmynd Páll Sveinsson.

honum að byrja spólaði hann af stað í æsingnum á að byrja á klifrinu sem fyrst. Palli byrjaði að klifra og hamaðist upp þverhniptan ísvegginn af miklu öryggi og hvarf brátt upp fyrir brúnina um 10m fyrir ofan mig. Brátt var línan búin og ég gerði mig kláran í flýti og klifraði upp lóðréttu rennu. Þegar ég kom upp fyrir næstu brún sá ég Palla brosa sínu breiðasta á mjög góðum stað undir klettanefi talsvert fyrir ofan mig. Ég flýtti mér til hans og bauð mér sæti við hliðina á honum og þurfti að berja frá nokkur grýlukerti til að búa til gott pláss. Ekki voru strákarnir allt of spenntir að taka við að leiða svo ég gaf þeim engan möguleika á að skipta um skoðun og hélt af stað í aðra spönn. Þessi var heldur stífari, mun brattari og stanslaus. Það var þó ekki hægt að kvarta, ég kom inn góðum ísskrúfum reglulega. Eins og eftir fyrstu spönn þá birtist smáskúti eins og himnasending þegar línan kláraðist. Við höfðum með okkur talstöðvar til að hafa samband við Geir og Einar uppi á brún. Við vorum orðnir hálfvilltir, sáum ekkert hvert væri best að fara næst. Samkvæmt ráðleggingum brúnamanna sveigðum við til vinstri. Olli: Við tókum Magga upp og fór Palli þá strax að græja sig í næstu spönn. Palli var

brátt kominn af stað og þokaðist hægt en örugglega á ská upp langan lóðréttan kafla. Þegar hann hafði puðað í talsverðan tíma leit hann til okkar og gretti sig en við brostum til hans eins og ekkert væri. Á meðan Palli puðaði tókum við myndir og virtum fyrir okkur gljúfrið og reyndum að finna færa leið upp ísskænið í klettunum á hinum barmi gljúfursins og vorum við á einu máli um að þar færi enginn heilbrigður maður upp. Palli var nú horfinn upp fyrir brúnina 35m ofar og það eina sem við sáum var stöðugur straumur af íshröngli og snjó sem hrundi niður. Geir sagði okkur í beinni útsendingu (í talstöðinni) hvað Palli væri að gera. Okkur fannst þægilegt að hafa mann á brúninni þar sem bið eftir að fá að klifra er alltaf með endemum langdregin. Nú vorum við Maggi vaktir af dagdraumum okkar þegar kippt var duglega í línuna. Palli var greinilega tilbúinn og hafði verið rétt rúman klukkutíma með spönnina. Ég sagði við Magga: „Annað hvort er Palli eitthvað veikur í dag eða þessi spönn er talsvert erfiðari en hún lítur út fyrir að vera“. Ég stóð upp og fór að græja mig. Ég var ekki lagður af stað þegar heyrðist allt í einu BRÚÚÚÚMM!!! og ægilegar drunur fylltu loftið. Þessum drunum virtist aldrei ætla að ljúka og var eins og maður væri

... og hann lyftir höndum sigri hrósandi; Olli.
Ljósmynd Páll Sveinsson.

togaður niður með öllu draslinu. Þar sem við vorum staddir í vari sáum við ekki sjálfan Glym og vissum ekki nákvæmlega hvaðan hrunið kom né hvar hrundi úr. Þegar látunum linnti spurði Maggi Geir hvað hafði gerst og sagði hann að stór hluti af ísbrúninni við sjálfan Glym hefði gefið sig og hrunið niður. Ég harkaði af mér, reyndi að kreista fram bros og kvaddi Magga. Þegar ég hafði hliðrað mér út í sjálft klifrið fann ég strax skýringar á erfiðleikum Palla. Veggurinn var allur alsettur stórum holum eða innskotum sem voru fullar af púðursnjó og þegar ég barði ísöxinni í snjóinn festi hún sig ekki heldur braut niður hrúgu af smáum kertum sem voru fyrir í holunni. Það var sem sagt aðeins hægt að fá góða festu á stöku stað. Mér leið eins og riddara á skákbörði sem getur aðeins stoppað á ákveðnum stöðum. Ég hugsaði með mér að ég hefði nú ekki verið með sama glottidi ef ég hefði þurft að leiða þessa spönn. Eftir, að því að mér fannst vera 5 mínútur, var ég kominn upp á brún og sá þar glitta í Palla hálfan ofan í lítilli holu undir slútandi klettabelti. Þegar Palli sá mig sagði hann: „Vá þú varst fljótur, ekki nema hálf tíma og ég var klukkutíma“. Ég spurði Palla um hrunið. Úff! hjartað í mér var nærri því farið niður með öllu draslinu.

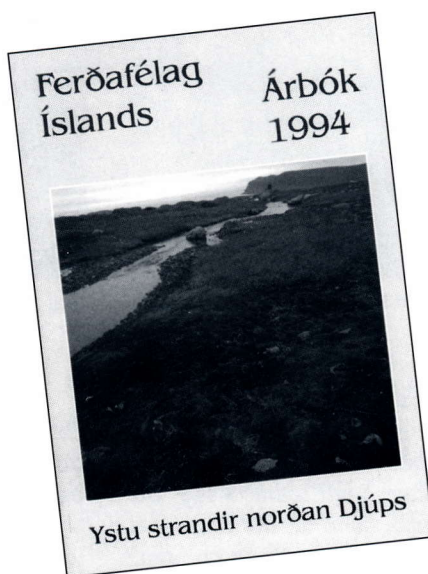
Palli „slauksamur“ í að ljúka verki. Úr safni P.S.

Þriðja spönn var léttust. Þriðjugráðu brölt. Enn tókst mér að klára línuna og komast í góðan stans. Við vorum farnir að sjá fyrir endann á þessu núna. Það var aðeins ein spönn eftir upp á topp. Heldur var farið að draga af okkur félögum núna. Þetta var þó minn dagur. Það var langt síðan ég hafði verið í eins góðu formi og notið mín jafn vel. Olli: Eftir smáfund var ákveðið að fara stystu leið til að ná upp á brún fyrir myrkur. Við vorum orðnir frekar tæpir á tíma og ákváðum að Palli skildi leiða restina svo við færum ekki að dingla þarna í myrkri. Palli var mjög ánægður með þetta og var fljótur með næstu spönn. Þegar ég kom upp til hans sá ég hann enn einu sinni í frábærum stans. Nú var loks hægt að sjá brúnina beint fyrir ofan okkur sem slútti nokkra metra fram og hingu þar risavaxin grýlukerti. Ég kom mér fyrir í skútanum hjá Palla og eins og áður var Maggi tekin upp síðastur.

Ég verð að eyða nokkrum orðum í síðustu spönn svo frábær var hún. Fyrst var lóðrétt svert kerti, allt í litlum ískertum sem ekkert festist í. Eftir nokkra metra komst ég á bakvið kertið og klifraði hring um það (mjög góð trygging). Síðan komu tvö litil þök þar sem gömul

Fjallamenn og annað ferðafólk !

EIGNIST ÁRBÆKURNAR einstök heimildarrit um landið

Efni árbókanna nær til flestra landshluta. Þær eru fróðleg lesning fyrir Íslandsferðir og ómissandi ferðafélagi.

Árbókin 1994 er 67. árbók Ferðafélagsins.

Árgjaldið er kr. 3.100.– og er árbókin innifalin.

Hún ber heitið „Við ystu Strandir norðan Djúps“ og fjallar um Hornstrandir, Jökulfirði og svæði þar í grennd.

Ferðafélag Íslands

Mörkinni 6 (austast við Suðurlandsbraut)

108 Reykjavík

sími 682 533 fax 682 535

Skytturnar þrjár: Palli, Olli og Maggi.

kerti höfðu hrunið, þar var ísinn frábær. Það er mögnuð tilfinning að klifra í slútandi ís og þurfa ekki að hafa áhyggjur af festum. Þá komst ég í helli á stærð við góðan bílskúr sem var kærkomin hvíld fyrir síðasta kertið sem náði upp á brún. Það var holt að innan og barði ég í gegn á köflum. Svo var það toppurinn á tilverunni, smá hengja í lokin til að ganga endanlega frá síðustu kröftunum.

Olli: Palli var nú kominn enn einu sinni af stað og hvarf fljótt bakvið stórt kerti beint fyrir ofan okkur. Nú hóf Geir sína venjulegu beinu útsendingu á því hvað Palli væri að gera en á meðan tróð Maggi „bæjarins bestu samlokum“ í andlitið á sér. Stuttu seinna heyrðum við Geir segja „hann er kominn upp“. Ég gerði mig kláran í snatri og sagði Magga að hætta að borða en hann var sennilega búinn með 2–3 samlokur. Ég hliðraði mér til vinstri utan á lóðréttu kerti og klifraði síðan upp nokkra metra og vippaði mér bakvið kertið sömu leið og Palli hafði farið. Bakvið kertið var þröng hola sem mér tókst með naumindum að troða mér í gegnum. Ég hálf kraup nú í þröngri stöðu undir íspaki og sá að línan hvarf upp fyrir brúnina. Ég slengdi annarri öxinni upp og út fyrir brúnina og tókst að festa hana og

hálf hékk neðan í þakinu meðan ég barði hinni öxinni upp fyrir mig. Ég sleppti fótunum og sveiflaði mér út fyrir brúnina og hamaðist við að ná fótfestu. Þegar það tókst klifraði ég um 10m upp og var þá kominn upp á breiða syllu undir sjálfri brúninni sem slútti talsvert fram yfir mig. Þetta var einskonar hvelving þar sem hrikalega breitt kerti náði frá brún og alla leið niður á sylluna. Ég gaf mér engann tíma til að virða fyrir mér þennan stórbrotna stað eða taka myndir heldur réðst strax á síðasta hluta leiðarinnar. Sú hugsun að komast upp á brún gaf mér spark í afturendann og klifraði ég af miklum eldmóð síðasta kafla leiðarinnar. Ég hætti ekki fyrr en brúninni var náð og klóraði mig upp hengjuna sem Palli hafði grafið sig í gegnum. Ég stóð á brúninni í sigurvímu með breitt bros á vör og lyfti báðum höndum upp fyrir höfuð sigri hrósandi!!

Við fórum léttustu og stystu leið sem finna má upp Glym. Gráðuna tel ég vera fimmtu vegna lengdar og hversu stanslausir erfiðleikarnir voru. Tíminn á eftir að leiða í ljós hvort fossinn er í léttari eða erfiðari aðstæðum á öðrum tímum. Það má bæði finna lengri og erfiðari afbrigði og er það verðugt verkefni fyrir næstu klifrara að kanna fleiri möguleika.

Tindfjallaskáli í 50 ár

eftir Magnús T. Guðmundsson

Í 15 ár hefur Tindfjallaskáli verið í umsjá Alpaklúbbsins og eiga flestir klúbbfélagar góðar minningar úr ferðum þangað. Þessi snotri skáli er fyrir löngu orðinn einn af föstu punktum í starfsemi klúbbsins. En saga skálans er mun lengri sögu Alpaklúbbsins því á þessu ári (1994) voru 50 ár liðin frá byggingu hans. Margt af því fólki sem þátt tóku í smíðinni eru nú látið. Það sem hér fer á eftir er að mestu byggt á viðtölum og greinum sem birtust í dagblöðum á árunum 1939–1966 en Ari Trausti Guðmundsson lét mér góðfúslega í té blaðaúrklippur foreldra sinna um Fjallamenn og Tindfjallaskála.

Félag Fjallamanna var stofnað 1939 og Guðmundur Einarsson frá Miðdal formaður þess frá upphafi og aðaldrifkraftur. Starfið fór af stað af miklum krafti, sumarið 1939 var haldið námskeið í fjallamennsku í Kerlingarfjölum og árið eftir var byggður skáli á Fimmvörðuhálsi. Mikil áform voru uppi, skálinn á Fimmvörðuhálsi átti að verða sá fyrsti af þremur sem byggðir skildu á 6 árum. Hinir tveir skyldu staðsettir í Þórisdal og við Goðaborg á Vatnajökli en þessum áformum lýsti Guðmundur frá Miðdal í grein í dagblaðinu Vísi 22. apríl 1939. Skömmu eftir stofnun Fjallamanna skall heimsstyrjöldin á og í kjölfarið hækkadi verð á timbri og öðru efni til húsbygginga. En Fjallamenn létu það ekki aftra sér. Aætlunum var breytt og næsta skála valinn staður við Tindfjallajökul

enda sýndist mönnum að þannig yrði auðveldara fyrir menn að ganga um Tindfjallajökul í Þórmörk og þaðan yfir Fimmvörðuháls í Skóga.

Efni í nýjan skála var fengið víða að, m.a. fékkst töluvert af rekavið af söndunum á suðausturströndinni. Allt efni var sniðið til í Reykjavík veturinn 1943–1944 en yfirsmiður var Þórður Þorsteinsson. Teikninguna gerði hins vegar Jón Víðis mælingamaður en hann teiknaði flesta af fyrstu skálum Ferðafélagsins.

Á Jónsmessunni 1944 fóru Fjallamenn í Tindfjöll að reisa skálann. Lagt var upp með skálaefnið á 40 reiðingshestum frá Hlíðarenda í Fljótshlíð en sú leið var talin greiðfærust. Ferðin uppeftir gekk stóráfallalaust og strax daginn eftir, þann 25. júní, var grindin risin og risveisla haldin. Um 20 manna hópur vann við smíðina í um vikutíma en þá var skálinn nánast tilbúinn að utan. Seinna um sumarið fóru 8 manns aðra vikuferð og voru þá innréttingar smíðaðar. Stóð húsið því fullbúið í lok sumars. Lögun hússins var nokkuð sérstök og þótti sumum það hafa kirkjulag. Stafaði það af því að vesturstafninn var mjórri en meginhúsið. Að innan var húsið svipað því sem er í dag nema hvað svefnloft var eftir því endilöngu. Gistirými var fyrir um 20 manns.

Skálinn varð vinsæll meðal ferðamanna og á páskum fóru allfjöldmennir hópar í Tindfjöll á vegum Fjallamanna. Árið 1946 var t.d. haldið skíðanámskeið og kenndi þar sænskur

Afmælisbarnið. Ljósmynd Magnús Tumi Guðmundsson.

skíðakappi, Nordenskjöld að nafni. Suma páska voru þátttakendur yfir 30 og gisti þá hluti hópsins í snjóhúsum. Fór líka svo að fleiri hús voru byggð af litlum hópum áhugasamra einstaklinga: Tindfjallasel í Smáfjöllum á 6. áratugnum og Miðdalur á þeim sjöunda.

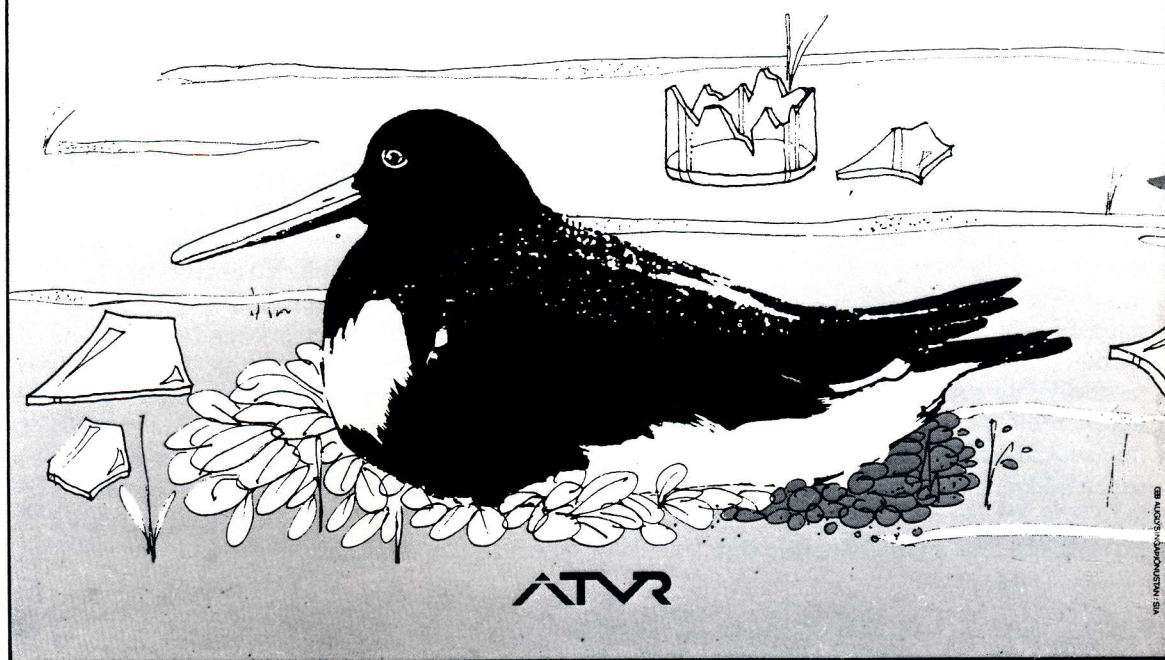
Guðmundur Einarsson gegndi formennsku í Fjallamönnum til dauðadags en hann lést 1963. Deyfð færðist yfir félagið eftir fráfall Guðmundar en þá ákváðu nokkrir félaganna að endurlífga félagsskapinn. Fóru þar fremstir í flokki Ólafur Þorsteinsson, Einar Sæmundsson, Friðþjófur Hraundal og Þorsteinn Bjarnason. Er óvíst að Tindfjallaskáli væri enn uppistandandi ef ekki hefði komið til framtak þessara manna því þeir lagfærðu húsið og endurbyggðu að nokkru sumarið 1966. Voru þá byggðar geymslurnar beggja vegna andýrsins og svefnloftið minnkað í núverandi horf. Við þetta missti skálinn sinn sérstæða svip en varð fyrir vikið notadrygri og þægilegri auk þess sem mörgum fannst húsið fallegra eftir breytinguna. Þessar framkvæmdir í Tindfjöllum urðu síðustu afrek félags Fjallamanna. Upp úr 1970 má telja að félagið hafi liðið undir lok en þá hafði öll regluleg starfsemi legið niðri um nokkra hríð.

Fljótlega eftir stofnun Alpaklúbbsins árið 1977 vaknaði þar áhugi á að taka við umsjón Tindfjallaskála. Ræddu þáverandi stjórnarmenn ÍSALP við forystumenn Fjallamanna sálugu, þá Ólaf Þorsteinsson og Einar Sæmundsson og varð að samkomulagi að klúbburinn tæki við skálanum. Síðan hefur húsið verið í okkar umsjá og hefur klúbburinn haldið því við eftir mætti. Fyrir nokkrum árum var sett nýtt gólf í húsið og nú í sumar, á 50 ára afmælinu, fékk það talsverða andlitslyftingu og munar þar mest um nýtt þak. Hefur Guttormur Þórarinnsson haft forystu um framkvæmdirnar en hann hefur haft umsjón með húsinu lengst af.

Eins og hér hefur verið rakið, á Tindfjallaskáli merka sögu sem samofin er þróun fjallamennsku á Íslandi. Húsið á Fimmvörðuhálsi er löngu ónýtt og nýtt hús risið á grunni þess. Skálinn í Tindfjöllum er því elsta hús á landi sem beinlínis er byggt með þarfir fjallgöngumanna í huga. Það er því skylda okkar í Alpaklúbbum að halda húsinu við og varðveita það. Þannig sköpum við okkur áframhaldandi aðstöðu til skemmtilegra fjallaferða auk þess sem við heiðrum minningu frumherja fjallamennsku á Íslandi.

LÁTUM LANDIÐ Í FRIÐI

Hendum ekki sígarettustubbum
eða flöskubrotum á víðavangi.

Klettaklifursvæði á Íslandi

Valshamar, Hnefi, Skinnhúfuklettar og Hnappavellir

Snævarr Guðmundsson og Björn Baldursson

tóku saman

Hér á árum áður var klettaklifur sá hluti fjallamennskunnar sem gott þótti að kunna einhver skil á, svona þegar í harðbakkann sló. Eldri félagar Ísalp muna eflaust enn þá daga þegar klettaklifur var sagt illmögulegt að stunda hérlandis vegna þess hve bergið í fjöllum væri lélegt. Í þá tíð réðu ríkjum hinar svokölluðu hifa/slaka æfingar, klettaklifuræfingar sem snertu klettaklifur minnst. Það, að klifra eingöngu í klettum, þekktist ekki svo klifuræfingarnar fóru meira í bjargsig en góðu hófi gegndi. Annað sem stóð klifrinu fyrir þrífum var hve óaðgengilegt það var, m.a. skortur á klifursvæðum sem helst voru álitin finnast í fjöllum, en ekki þótti góður siður að klifra neðan snælinu.

Síðar, þegar áhugasamir klifrarar fóru að leita klifurstaða og góðra kletta; fundust mörg hæf svæði á láglendi, í öllum landshornum. Klifrað hefur verið á slíkum svæðum, allt frá 1978, þó að fyrstu árin hefðu nú á dögum varla talist sportklettaklifur. Helstu kostirnir við hamra sem ekki eru í fjalllendi eru hlýrra veðurfar og að auðveldari aðkoma leyfir fleiri klifurstundir en áður.

Seinna meir beindist klifrið svo í þann farveg sem einkennt hefur það erlendis. Þar er ekki nauðsynlegt að halda til fjalla heldur duga hamrar og klettar, hvar sem þeir finnast. Eftir 1980 fór klettaklifur að verða sérhæfðara og

upp úr því leit fyrsta raunverulega klifursvæðið, í Stardalshnúk, dagsins ljós. Leiðarvísir um það svæði gaf Íslenski alpaklúbburinn út árið 1986.

Flest klifursvæðin, sem nú eru vinsælust, eru ekki í fjalllendi heldur í hömrum og klettaborgum á láglendi. Um nokkur þeirra fjalla eftirfarandi leiðarvísar. Þau eru Valshamar í Eilífsdal, Hnefi í Esju, Skinnhúfuklettar í Vatnsdal og þeirra stærsta, Hnappavallahamrar í Öræfum. Einnig er stiklað á öðrum svæðum sem klifrað er á. Leseftir um sportklettaklifur á Íslandi er fyrst og fremst að finna í ársritum Íslenska Alpaklúbbsins en þar er greint frá öllu því nýjasta sem gerist í þessari íþrótt.

Inngangur

Klettaklifur hefur á níunda áratugnum tekið stórstígu framförum hér heima, aðallega vegna þess að þá fóru klifrarar fyrst að einbeita sér að berginu. Þróun sportsins hefur verið örari en nokkurrar annarrar greinar, sem telst til fjallamennsku, einungis vegna þess hve aðgengilegt það er. Að auki bættist svo æfingaaðstaða, þegar farið var að reisa innanhúsveggi. Árangurinn af því samanlögðu má greinilega sjá á því að nú er klettaklifur hér á Íslandi margfalt betra en fyrr þekktist. Einu öðru er einnig hægt að þakka framfarirnar en það eru boltar. Með tryggingarboltunum jukust möguleikarnir til að klifra erfiðar en fyrr. Sú útvíkkun

á sjóndeildarhringnum hefur sennilegast verið klifrinu til meiri framdráttar en nokkuð annað, að frátöldum fyrrgreindum ástæðum. Boltun leiða er hins vegar alltaf í stöðugri endurskoðun klifrara og það er langt í frá að allsstaðar leyfist að bolta.

Leiðir sem hafa verið boltaðar tilheyra ákveðnum svæðum en á öðrum er þeim haldið frá. Með að skapa þá hefð, sem nú þegar er vel á veg komin, verður líklegast best að halda ofnotkun bolta í skefjum. Þáttur klettaklifrara verður samt ætíð mikilvægastur, það er að vera vakandi yfir því hvar og hverjir eru að bolta.

Þó að berglög, í íslenskum fjöllum séu yfirleitt laus og illa fallin til klifurs þá finnast hér og þar berghleifar og innskot úr föstu og traustu bergi. Slíkar bergtegundir myndast oft á miklu dýpi í jarðskorpunni og finnast víða á láglandi, þar sem mikið hefur rofið ofan af. Íslenska bergið er ólíkt holóttum kalksteini Evrópu en er afar víðfelldið á sinn hátt. Tala ég eflaust fyrir munn flestra þeirra, sem hafa stundað klifur erlendis, að bergið og aðstæður til klifurs hér heima, séu talsvert frábrugðnari en þar þekkist, öðruvísi en alls ekki síðri.

Í nágrenni Reykjavíkur er klifrað í tveim slíkum innskotum en reyndar eru möguleikarnir umfram það talsverðir. Þau sportklifursvæði sem á síðustu árum hafa notið einhverra vinsælda má sjá á yfirlitskortinu á bls 21. Á þeim hefur leiðum í styttri kantinum fjölgað sérstaklega, bæði auðveldum og erfiðum en fyrst og fremst fjölbreytilegum. Erfiðleikar leiða eru frá 3. gráðu og teygjast upp í 5.13. Á Vestur- og Norðurlandi er einnig um nokkra staði að velja og enn er svipað uppi á teningnum ef farið er með suðurströnd landsins.

Kosturinn við þessa dreifingu klifursvæða, frá sjónarhorni klettaklifrars, felst fyrst og fremst í auknum líkum á ákjósanlegu veðri, einhvers staðar, enda veðurfarið helsti óvinurinn. Gallinn er aftur á móti sá hve kostnaðarsöm iðkunin verður. Klifrarar bera þó harm sinn í hljóði og reyna frekar að nýta þá daga sem gefast.

Sportklettaklifur er framkvæmt í tvenns konar leiðum, þ.e. leiðum sem tryggðar eru með hnetum og öðru slíku og svo í boltuðum leiðum. Boltaðar leiðir eru almennt á sléttum flötum þar sem ekki er hægt að setja inn hnetur. Bríkur og gómahöld eru algeng í slíkum leiðum. Leiðir sem tryggðar eru með hnetum fylgja að jafnaði sprungum en þó þekkist að nýta sprungurnar til trygginga en klifra utan þeirra.

Eðli klettaklifurs

Í sportklettaklifri skiptir túlkun á aðferð við að yfirvinna leið miklu og fylgja þarf nokkrum samngjöllum leikreglum. Hver einstök klifurleið er þraut sem klifrarinn ætlar sér að vinna á. Þrautin mótast af hæð bergsins og bratta, stærð hand- og fótfasta, fjarlægð milli þeirra og þar af leiðandi hvernig komast má upp á þeim. Meginmarkmiðið er að leysa þrautina á eigin kröftum, í einni atrennu, án þess að tryggingar séu notaðar til stuðnings. Þá fyrst hefur leiðin verið klifin. Í mjög erfiðum leiðum æfa menn þær oft áður en atrenna tekst og notast þá stundum við ofanvað. Er klifrarinn þá tryggður í línunni ofan frá toppi leiðarinnar. Þar sem mjög er mismunandi hvernig klifrarar bera sig að, þá er klifurstíllinn skilgreindur. Það er betri still að geta gengið að leið og klifrað hana í fyrstu atrennu en að æfa hana í ofanvað.

Eftirfarandi skilgreiningar voru birtar í Ársriti Ísalp árið 1989: *Fyrirvaralaust* (enska: On sight); telst besti stíllinn, þá er leiðin leidd falllaust, án fyrirfram upplýsinga um lykilhöld/hreyfingar, æfinga í ofanvað eða öðru slíku. *Hvellur* (e: Flash); er næst besti stíllinn. Þá er leiðin leidd falllaust án æfinga í ofanvað eða öðru en upplýsingar um leiðina til staðar, t.d. um lykilhluta hennar. Þess má geta að Frakkar skýra „a vue“ sem hina sömu yfir báðar ofantaldar skilgreiningar. *Rauðpunktur* (þýska: Rotpunkt); er fyrir falllausa leiðslu en eftir að hún hefur verið æfð að einhverju marki. Leið telst ekki klifruð fyrr en þessum áfanga er náð. *Hanghundur*, eru aðrar aðferðir (upp)nefndar og eiga við þegar menn hvíla sig í tryggingum eða detta nokkrum sinnum í sömu atrennunni en halda áfram upp leiðina. Um fleiri skilgreiningar er að ræða en þarflaust er að telja það upp hér.

Notkun leiðarvísisins

Eftirfarandi leiðarvísar eru nokkuð frábrugðnir gamla Stardalsleiðarvísinum og standast frekar samanburð við erlenda leiðarvísa. Á ófinu máli heitir það að stæla. Í þetta sinn eru notaðar teikningar en ekki ljósmyndir. Þannig er einfaldara að koma gagnlegum upplýsingum fyrir, og á það sérstaklega við um hvar boltar og aðrar fastar tryggingar eru staðsettar. Á teikningunum er uppgæfið hvar leið liggur en hvers eðlis hún er, er klifrarsins að meta. Leiðum er ekki gerð nákvæmari skil en það, og er öðrum staðfræðilegum lýsingum komið til skila við nafn eða númer þeirra. Ef

einhverra sérstakra athugasemda þurfa við er sagt frá þeim í inngangsköflum svæða eða við-eigandi leiðum. Sá háttur er viðhafður á erlend-um klettaklifursvæðum og er það klifraranna að glíma við bergið án annarrar hjálpar.

Í inngangsköflum kemur fram aðkoma að svæði, hæð bergsins og raunar allt það sem máli skiptir. Sérstaklega ber að taka það fram að öllum er skylt að bera virðingu fyrir umhverfinu og ferðast um án þess að spilla gróðri og öðru viðkvæmu. Á það að sjálfsögðu við hvar sem farið er um. Sem betur fer eru flestir íslenskir klifrarar sannir náttúruunnendur og líta vanvirðingu við umhverfi sitt illu auga.

Leiðarvísar

Þau sportklifursvæði sem eitthvað hefur verið klifrað á eru dreifð víðs vegar um landið. Á Íslandskortinu sést hvar þau eru staðsett. Þau eru eins ólík og þau eru mörg því þrátt fyrir að bergið sé í eðli sínu líkt þá ber hver staður sín sérkenni. Mismunandi er hvort svæði hafi leiðir, einungis tryggðar á hefðbundinn hátt eða með boltum, eða jafnvel hvoru tveggja. Hér eru einungis leiðarvísar frá fjórum svæðum en hér á eftir er getið lítillegra um hin. Vonandi munu leiðarvísar um þau koma síðar. Leiðir eru táknadar með brotnum línunum og tákn í þeim eru eftirfarandi: Erfiðleikagráða er við númer leiðar og miðast við leiðslu í einni atrennu. Boltar eða fastar tryggingar í tiltekinni leið. Endi leiðar þar sem sigið er niður úr bolta.

Leirvogsgil

Í brún Leirvogsgils, ekki fjarri bænum Norður-Gröf undir Kistufelli, er lágt klettabelti með nokkrum stuttum leiðum. Kletturinn er vestan við ána og snýr austur svo best er að klifra þar fyrrihluta dags meðan sólin vermir. Bergið er hæst um 7 m. Erfiðleikar leiðanna eru á bilinu 5.9–5.12 og eru sumar þeirra boltaðar. Til að komast að klettunum er ekið af þjóðvegi 1., Vesturlandsvegi langleiðina að Norður-Gröf. Klettarnir sjást ekki en eru skammt frá þar sem styst er af veginum að giliinu.

Stardalshnúkur

Sjá leiðarvísi nr 21.

Pingvellir

Einna lengst hefur verið klifrað í Hvannagjá en einnig í Almagnagjá. Þó að klifursvæðið sé elst svæða hérlendis þá hefur það einhvern veginn aldrei notið almennilegra vinsælda. Ástæða-

ur fyrir því eru margvíslegar, þ.á m. mikill fjöldi fólks sem er í öðrum erindagjörðum en að klifra. Á Þingvöllum eru erfiðleikar leiða allt að 5.11. Hæð klettanna á Þingvöllum er um 10–40m og tryggt er með hnetum. Bannað að bolta.

Búahamrar

Leiðarvísir um Búahamra í Esju birtist í Ársriti Ísalp 1985. Í honum eru ísleiðir í hávegum hafðar en þó nokkuð vatn hefur runnið til sjávar síðan hann var ritaður. Á síðustu árum hefur fjölgað klettaklifurleiðum, eru tvær nú þegar til staðar sem boltaðar hafa verið og fleiri í undirbúningi. Bergið er víðast hvar laust í sér og varasamt. Áhugavert svæði þrátt fyrir það.

Pyrrill

Sjá leiðarvísi ÍSALP nr 24.

Gerðuberg

Gerðuberg í Eyjahreppi er svæði fyrir sprungufíkla. Þar er og verður ekki boltað því fyrir utan gnótt sprungna er staðurinn friðaður. Leiðir eru þó nokkrar, allar stuttar (um 7–12m) en margar mjög góðar. Erfiðleikar eru frá 5.3–5.11. Góð tilbreyting frá sprunguklifri í Stardal.

Þorgeirsfellshyrna

Þorgeirsfellshyrna, í Staðarsveit á Snæfellsnesi, er hér talin með þó varla sé hún sögð sportklettaklifursvæði. Þar eru nú tvær langar leiðir, 6–8 spannir, erfiðast 5.8. Bergið er gabbró en þó nokkuð gróið og talsvert er um fugl í því á vorin. Þó nokkrir möguleikar á fleiri leiðum.

Vaðalfjöll

Enn eru ekki nógu margar leiðir til að gera leiðarvísi um Vaðalfjöll en möguleikarnir eru miklir. Þær leiðir sem eru til staðar eru frekar léttar, á bilinu 5.4–5.7 og tvær til þrjár spannir. Hægt að gera mjög margar leiðir á því bili. Hamrarnir, sem eru allt að 100m háir, ná sjaldnast lóðréttu.

Vaðalfjöll eru forn gígtappi og bergið stuðlað. Allstaðar hægt að tryggja með hnetum nema að vestan en þar slútir berginu skemmtilega. Frá Bjarkarlundi er fær jeppaslóði upp undir fjöllin en árla vors þarf að ganga alla leið og tekur það um eina og hálfa klukkustund úr Þorskafríði.

Munkaþverárgil

Í Eyjafirði, nokkuð fyrir sunnan Akureyri, er Munkaþverárgil það svæði sem mest hefur verið

klifrað í. Um gilið er fánlegur leiðarvísir sem reyndar er nokkuð kominn til ára sinna. Þar eru leiðir um 10–12m háar og erfiðleikar á bilinu 5.3–5.12. Er bæði um að ræða boltaðar leiðir og hinar sem tryggðar eru með hnetum. Þeir sem ekki hafa enn komið að Munkaþverárgili en ætla þangað er ráðlagt að hafa landakort til að komast á staðinn. Þegar þangað kemur er hins vegar ekki hægt að fara á mis við klettana, því þeir eru í giliu neðan við brúna, sem ekið er að.

Pöstin

Stórskemmtilegt svæði sunnan undir Eyjafjöllum. Hamrarnir blasa við af þjóðvegi 1 og er stuttur krókur þaðan. Leiðarvísir af svæðinu er í vinnslu. Leiðir í Pöstunum eru frá 10–25m langar og erfiðleikar á bilinu 5.3–5.11+. Nokkrar þeirra eru boltaðar en flestar eru tryggðar á hnetum.

Fallastakkanöf

Fallastakkanöf í Borgarhafnarfjalli er eitt magnaðasta klifursvæði á Íslandi. Bergið er um 100 m hátt stuðlabergsnef en einungis eru tvær leiðir enn um að ræða og báðar fremur erfiðar. Tryggt með hnetum. Frá þjóðvegi 1 er um 30 mínútna gangur upp að klettinum. Sjá leiðarlýsingu í Ársriti Ísalp 1988.

Vestrahorn

Kambhorn er helsta klifurlendið og þar er hægt að klifra um 300m langar leiðir. Miklir möguleikar eru fyrir hendi en enn sem komið er hafa eingöngu verið klifnar leiðir sem tryggðar eru með hnetum. Sjá leiðarlýsingu í Ársriti Ísalp 1988.

Valshamar

Valshamar í Eilífsdal er lítill klettastapi í vesturhlíðum Þórnyjartinds. Þar hefur verið klifrað síðan 1978 en árið 1987 litu fyrstu boltuðu leiðirnar dagsins ljós. Eru það fyrstu klifurleiðirnar á Íslandi sem voru boltaðar. Valshamar er trúlegast mest nýttur allra klifursvæða og þar er hægt að klifra bæði tæknilega erfiðar, vel boltaðar leiðir og svo auðveldari leiðir tryggðar með hefðbundnum aðferðum. Bergið er 15–20m hátt en nær sjaldnast lóðréttu. Og eitt sem ekki má gleyma. Sökum þess hve hamarinn er lítill liggja klifurleiðir mjög þétt. Nýttast sumir boltanna undir fleira en eina leið, t.d. geta tvær klifurleiðir byrjað í sömu boltaröð en skiljast svo eftir annan eða þriðja bolta. Einnig getur leið

verið klifruð vinstra megin við boltaröð og önnur hægra megin. Þessi leiðarvísir hefur áður verið birtur í fréttabréfi Ísalp en er hér endurgerður að viðbættum nýjum viðfangsefnum.

Hnefi

Norðan Tíðaskarðs í Kjós er fjallið Hnefi. Um miðja vegu í fjallshlíðinni, sem snýr í norðvestur, er heillegt klettabelti þar sem klifraðar hafa verið 5 leiðir. Þær eru allar boltaðar og eru sigakkeri til staðar. Hæð bergsins er um 15m og eru leiðirnar ágæt tilbreyting frá Valshamri og Stardal. Bílum er hægt að leggja utan þjóðveggar 1 þar undir en um 20 mín. tekur að ganga upp að klettabeltinu. Þær byrja flestar undir þaki og eru erfiðleikar á bilinu 5.8–5.11d. Besti tími er seinni hluti dags en sólar gætir seint á berginu.

Skinnhúfuklettur

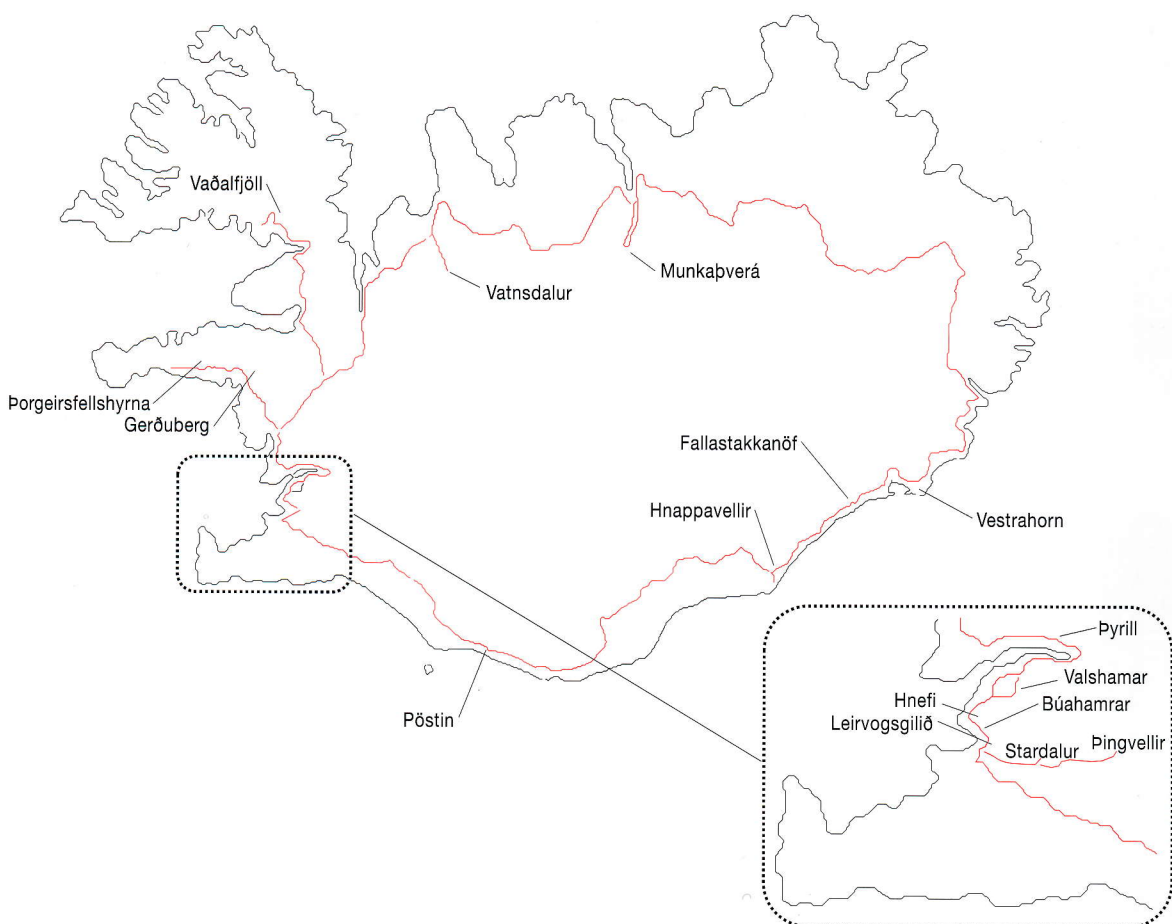
Skinnhúfukletta í Vatnsdal uppgötvuðu klettaklifrarar fyrir tilviljun, vorið 1989. Sagan segir frá félagi í Ísalp, góðkunningja nokkrum, sem tókst að draga allan klifurkjarna klúbbsins norður í Vatnsdal eftir að hafa séð ljósmyndir þaðan. Að hans sögn, risu þar glæsi-legustu stuðlabergspil norðan Stardals og margfalt hærri. Lofað var meiriháttar klifri og stórkostlegu umhverfi. Allur hópurinn geystist af stað, til þess eins að komast að því að hamraþilin, sem reyndar eru afskaplega falleg, eru með öllu óhæf til klífurs. Til allrar lukku og félaganum til lífs fannst örlítil sárabót, Skinnhúfuklettur, sem þrátt fyrir allt er eitt athyglisverðasta klifursvæðið.

Bergið er ólíkt öðru sem enn hefur fundist og svo sprungulítið að þar er einungis hægt að klifra boltaðar leiðir. Þær eru flestar tæknilega erfiðar en jafnframt einhverjar bestu klettaklifurleiðirnar hérlandis. Svolítið sárt fyrir fingurna. Af þjóðvegi 1 er ekið inn í Vatnsdal, austan Vatnsdalsár, og suður fyrir bæinn Hvamm. Blasir hamrabeltið við og tekur aðeins um 4–5 mínútur að ganga að því.

Hnappavallahamrar

Eitt besta klifursvæði á Íslandi og þótt víðar væri leitað. Er einnig orðið stærsti sportklifurstaðurinn enda möguleikarnir miklir. Aðkoma og allar aðstæður eru með því besta sem hér finnst. Tjaldstæði er neðan undir hömrinum og í framtíðinni stendur til að reisa þar kamar og setja upp bord og bekk, klifurum til handa.

Hnappavallahamrar eru hluti af löngu klettabelti sem nær frá Fagurhólsmýri, að Salt-

höfða, og austur úr að Hnappavöllum. Fyrst var klifrað á þessu svæði árið 1986, þá vestan Salt- höfða en síðar var því hætt, þegar vitnaðist um að klettabeltið þar og við Salthöfða væri friðað. Færðu klifrarar sig austur á Hnappavallahamra en leyfi ábúenda fékkst fyrir að klifra þar. Fyrst var farið að gera leiðir þar upp úr 1989 og í dag eru um 70 leiðir sem hægt er að klifra. Erfiðleikar þeirra eru á bilinu 5.3–5.13. Svæðin sem klifrað er á eru öll austan Salthöfða og mun svo verða í framtíðinni. Er með öllu bannað að bolta leiðir vestar en komið er. Það kemur ekki að sök því að svo miklir möguleikar eru fyrir hendi að tæpast verður lokið við það á næstu árum. Ekki hafa verið klifnar margar leiðir vestan við þessi svæði. Að sjálfsögðu má klifra og gera leiðir sem hægt er að tryggja á hefðbundinn hátt og er það víða hægt. Ein erfiðasta leiðin á svæðinu er reyndar vestan Salt-

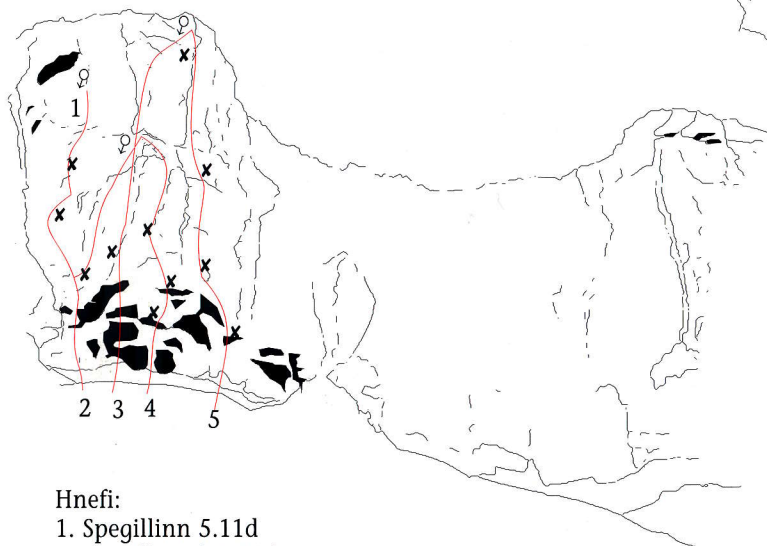
höfða en hún var boltuð áður en vitnaðist um friðun svæðisins. Annað sem benda má á er Loddudrangur, og er auðveld leið upp á hann gráðuð 5.4. Þess má geta að hann var fyrst klifinn á síðustu öld.

Til að nálgast Hnappavallahamra er ekið af Þjóðvegi 1 nánast beint suður af bænum Hnappavöllum. Ekið er suður fyrir Hádegishamar og svo til vesturs að Miðskjöli, eins og sjá má á bls 24. Þar við austurhorn klettanna er tjaldsvæðið sem félagar Ísalp hafa yfirleitt notað.

Hafa verður hugfast að þarna er klifrað með leyfi ábúenda að Hnappavöllum en þeir vilja fylgjast með hverjir eru á þessum slóðum. Því verður að koma þar við og fá leyfi fyrir dvöl þar. Hamrarnir eru frá 10–25m háir og frá tjaldstæðinu er um 0–10 mínútur að helstu leið- um.

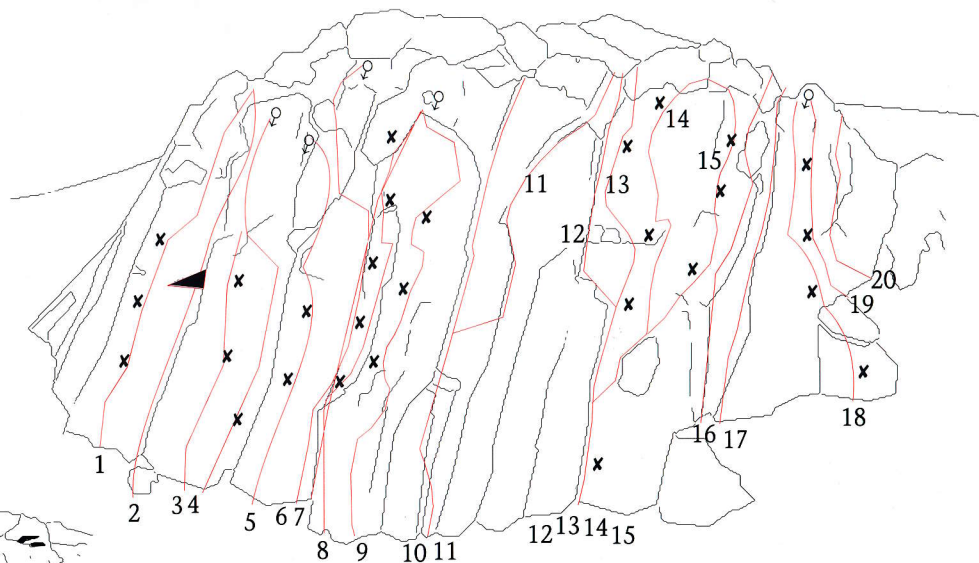
Hnefi og Valshamar

Skýring á myndtáknum

Hnefi:

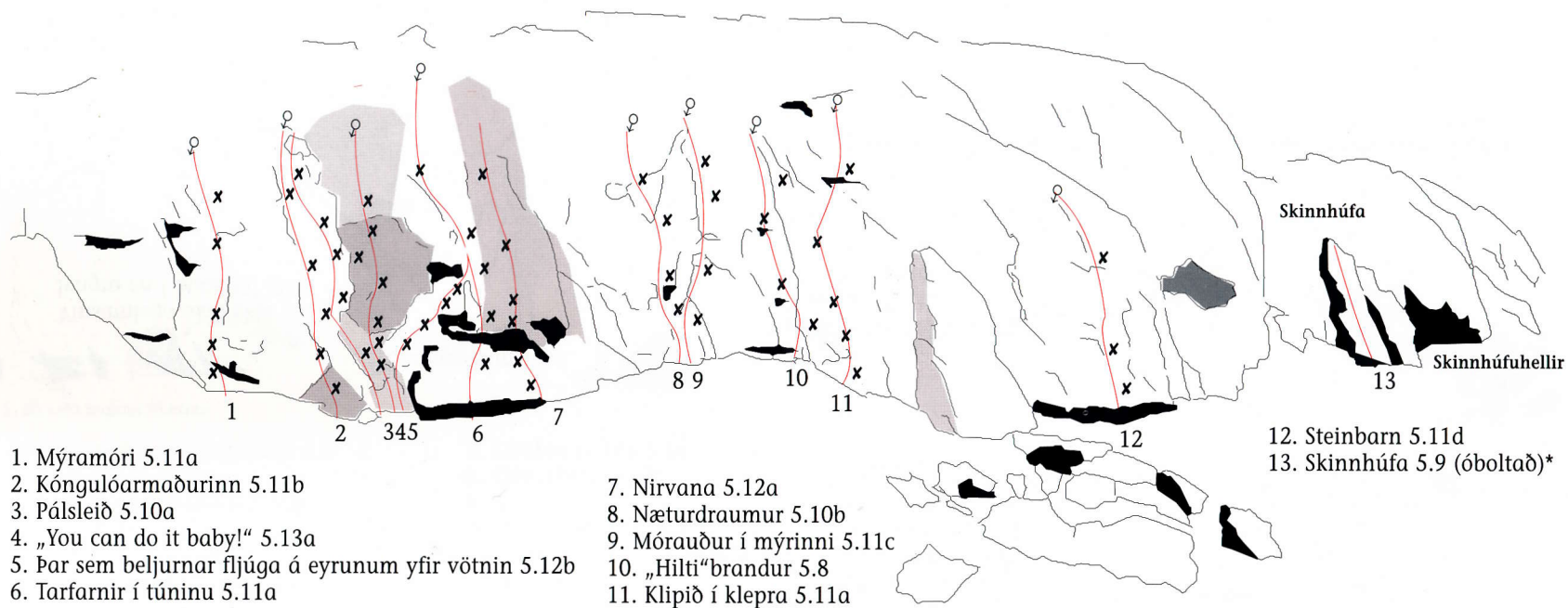
1. Spegillinn 5.11d
2. Spegilbrotið 5.10d
3. Verkur 5.10d
4. Kattaregginn 5.10a
5. Nafnlausaleiðin 5.8

Valshamar:

1. Ein síðbúin 5.8
2. Náttgagnið 5.6
3. Augnablik 5.11d
4. Slabbið 5.8+
5. Haustkul 5.11
6. Kverkin 5.7
7. Vaknað upp við vandan draum 5.10c
8. Sumardraumur 5.10c
9. Gollum 5.11a
10. Blómálfar 5.7
11. Stallarnir 5.4
12. Útúrdúr 5.6
13. Eilífur er ekki hér 5.8

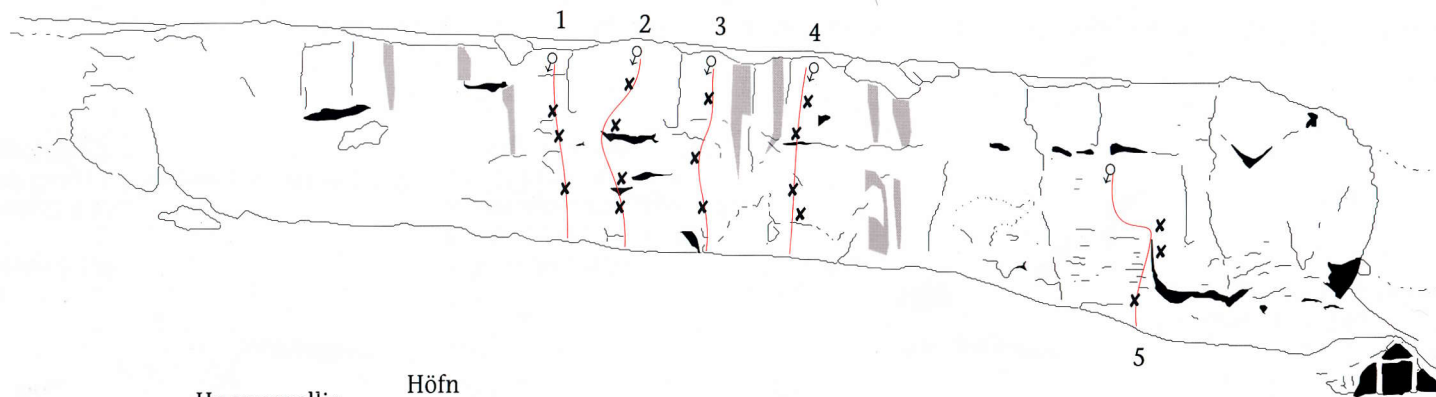
14. Supermax 5.11+
15. Hróðurkarlar 5.10c
16. Hælkrókur 5.9
17. Skorán 5.4
18. Skóreimar, afbrigði 5.10b
19. Skóreimar 5.9
20. Nafnlaus 5.7

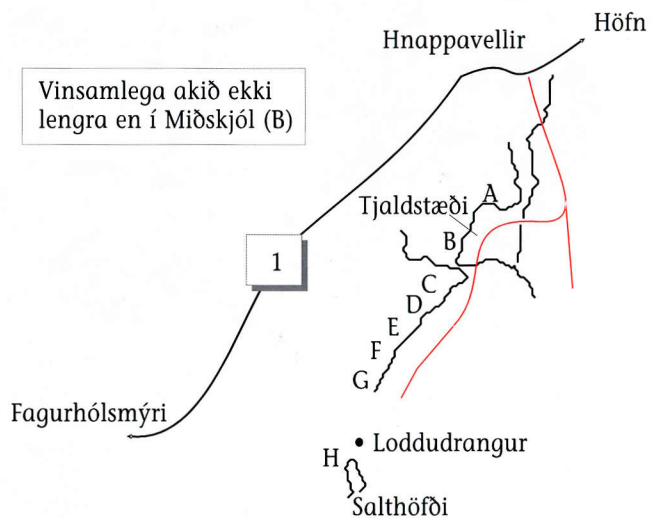
Leiðir sem mælt er sérstaklega með: Tarfarnir í túninu, Pálsleið og Mýramóri. * Ofanvaðsleið sem stendur ekki til að bolta.

Skinnhúfuklettur í Vatnsdal

Hádegishamar (A)

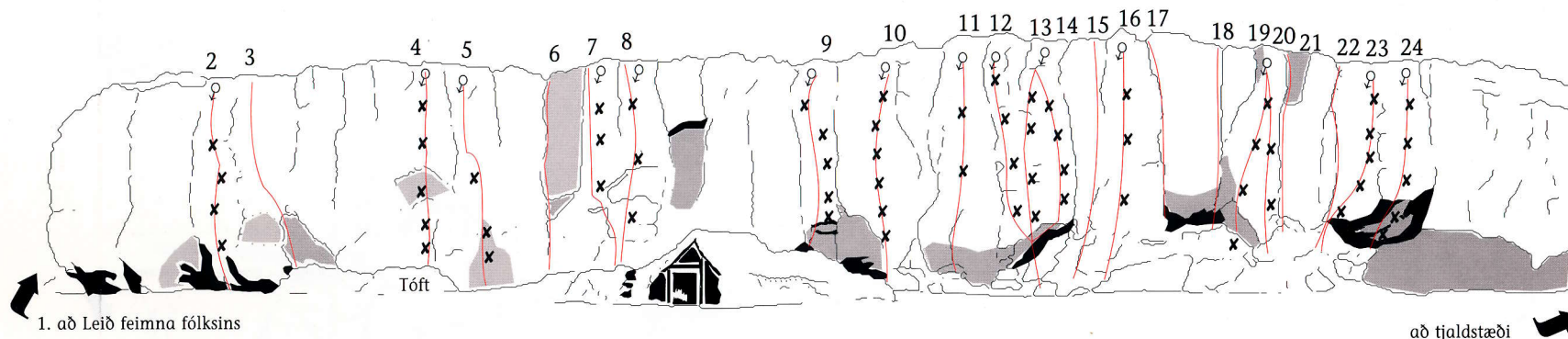

Vinsamlega akið ekki
lengra en í Miðskjól (B)

1. Hvíti hnoðrinn 5.10a
2. Regína 5.11a
3. Freðmýra Jói 5.8
4. Fimm fræknu 5.7
5. Litla lúmska leiðin 5.10a

Hádegishamar, stuttar en skemmtilegar leiðir. Bergið er um 6–7m á hæð.

1. Leið feimna fólksins 5.6
2. Janus 5.10a
3. Litla yfirsjónin 5.10b
4. Tóftin 5.12a+
5. Sólarfall 5.10b
6. Steintak 5.10a

7. Lömbin þagna 5.10
8. Sjónarhorn 5.10c
9. Sinfónía 5.11c
10. Brostnar vonir 5.8
11. Þetta eru fífl Guðjón 5.8
12. Páskaliljур 5.6

13. Horn í horn 5.10d
14. Þetta eru asnar Guðjón 5.11a
15. Spaghetti 5.5
16. Græna byltingin 5.8+
17. Út um grænar grundir 5.5
18. Skúmaskot 5.6

19. Tívolí 5.12b
20. Sirkus 5.12b
21. Vöflujárnið 5.9
22. O.W. 5.5
23. Hornatangó 5.9
24. Örafabúgí 5.12a

Miðskjól, eitt aðalklifursvæðið. Hæð klettana er um 13–15 metrar. Leiðir eru ýmist boltaðar eða ekki. Mælt er með: Páskaliljum, Brostnum vonum, Janusi, Hornatangó og Örafabúgí.

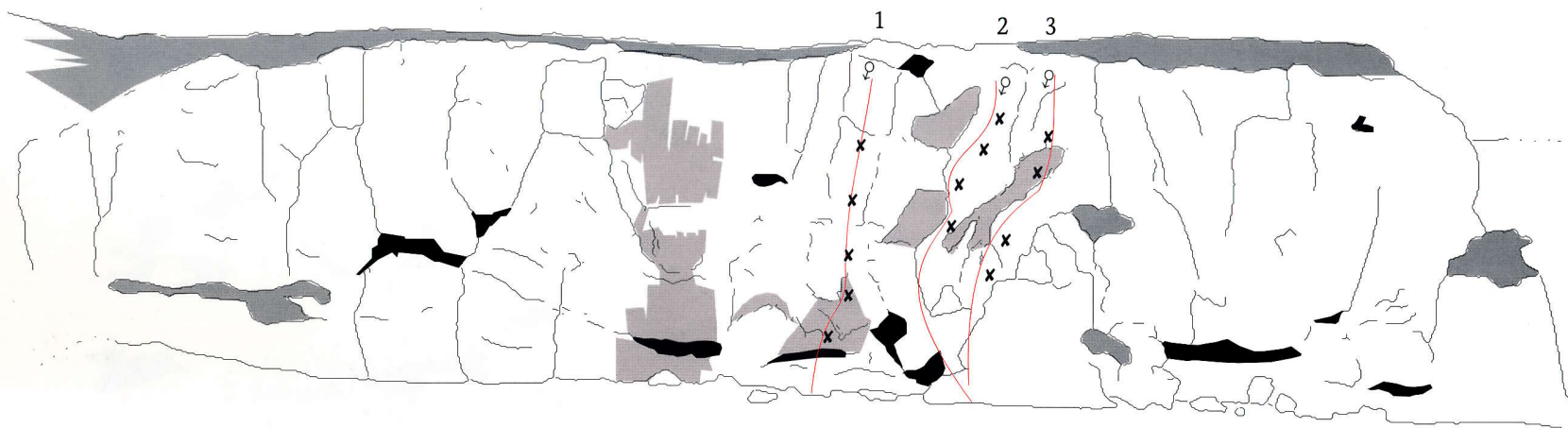
Miðskjól (B)

Porgilsrétt (C)

1. Smugan 5.8
2. Skúlptúr 5.9
3. Í kapp við regnið 5.7
4. Góð byrjun 5.5
5. Strútur 5.7

Porgilsrétt er um 3 mínútna gang frá tjaldstæði og klettarnir eru 4–17 m á hæð. Vinsamlega athugið: Bergið þar sem leiðir 1 og 2 eru, er sérstaklega fallega formað og er EKKI leyfilegt að bolta þar. Mælt með t.d. Smugunni.

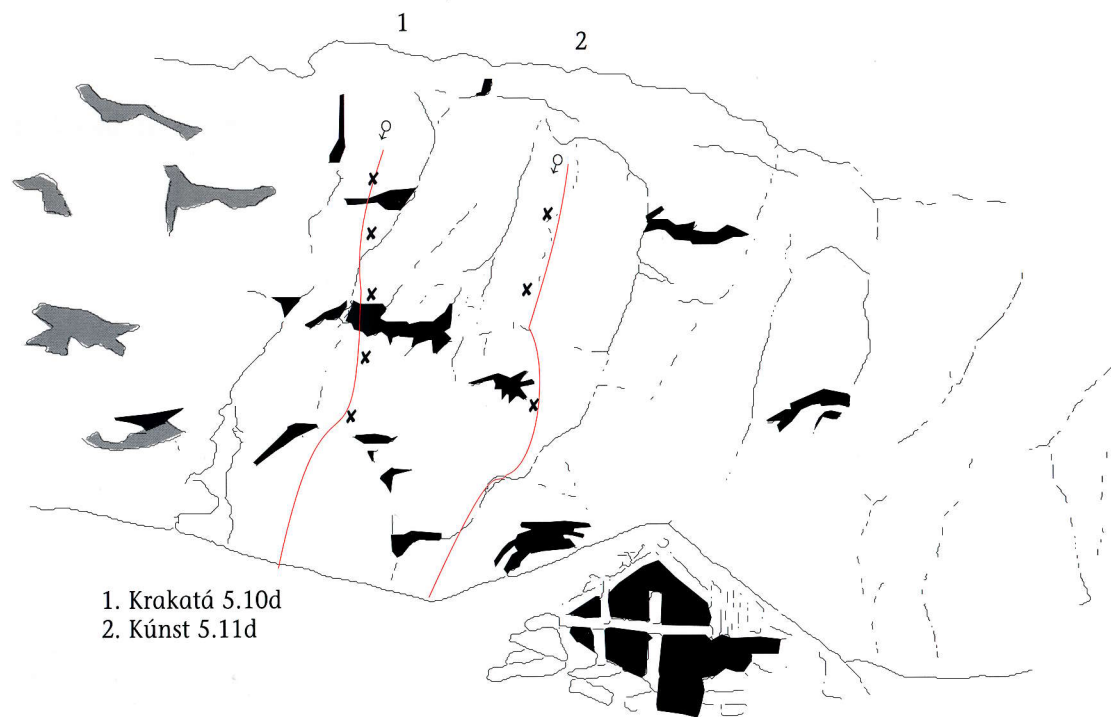

1. Leið í vinnslu
2. Kokteill 5.10d
3. Bagdad Café 5.11d

Þorgilsrétt (D), klettarnir eru 10–17m háir og er um það bil 4 mínútna gangur frá tjaldstæði. Mælt er með leiðinni Kokteill.

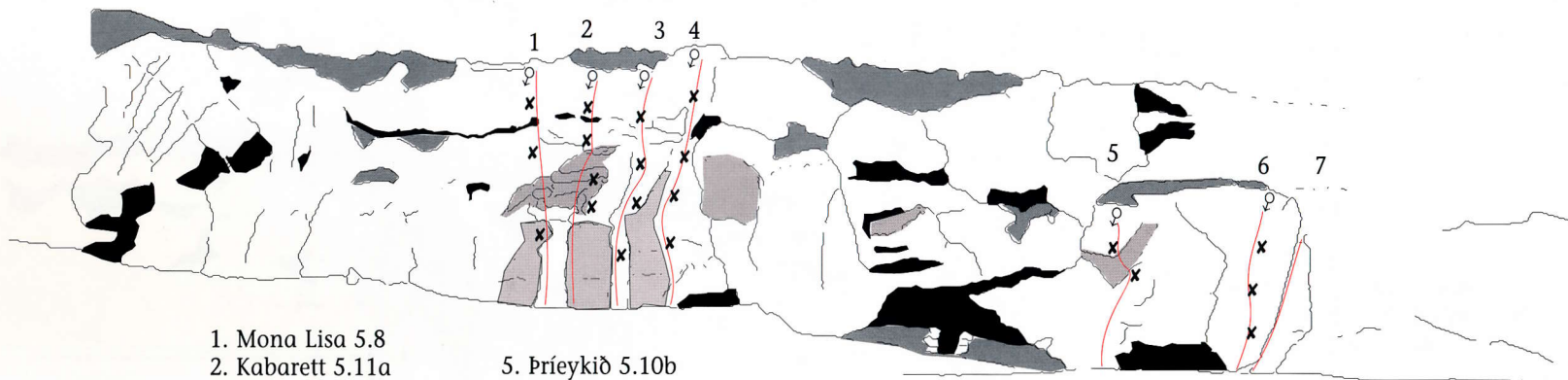
Þorgilsrétt (D)

Ölduból (E)

- 1. Krakatá 5.10d
- 2. Kúnst 5.11d

Ölduból (E), er um 5 mínútna gang frá tjaldstæði. Klettarnir eru 12–15m á hæð og allar leiðir boltaðar. Fyrstu boltar í leiðum 1 og 2 eru svolítið hátt staðsettir.

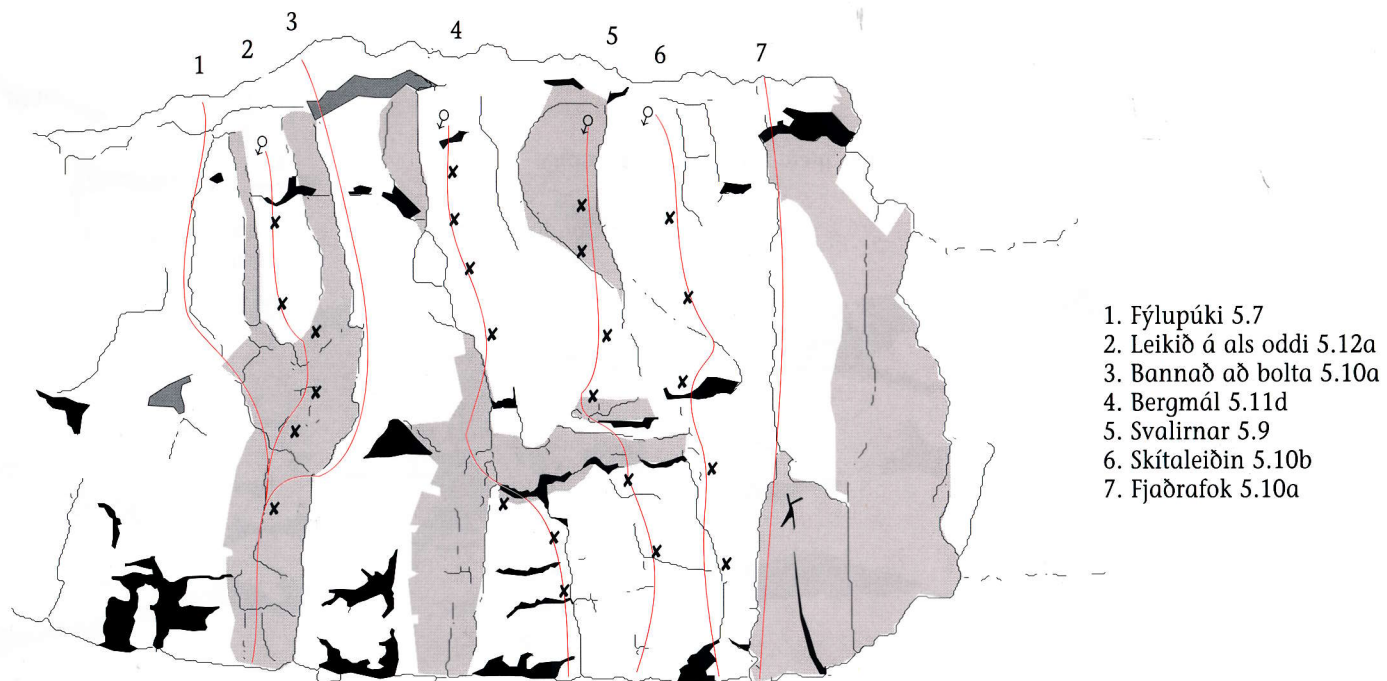
1. Mona Lisa 5.8
2. Kabarett 5.11a
3. Can can 5.10b
4. Rauða myllan 5.9

5. Þríeykið 5.10b
6. Vígtönnin 5.11a
7. Danska sprungan 5.7

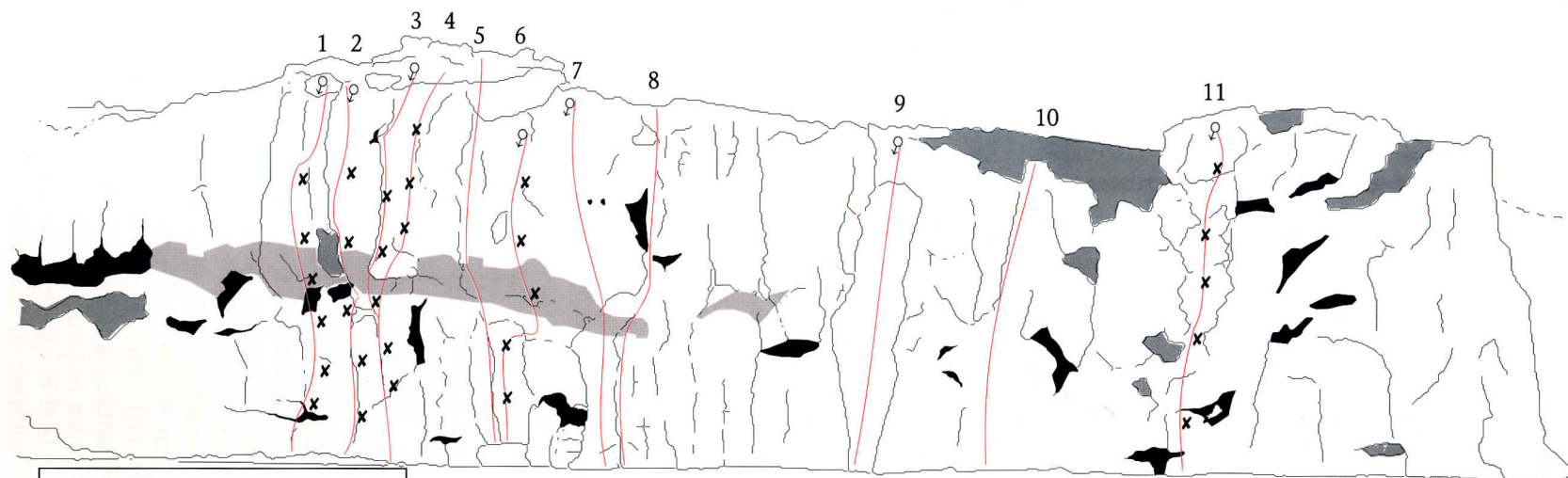
Ölduból, austurhluti, mælt er með leiðum: Kabarett, Can Can og Monu Lisu.

Ölduból (E) austurhluti

Ölduból (F)

Ölduból; 6–7 mín. gang frá tjaldstæði. Hæð klettana er um 20 metrar. Mælt er með t.d. leiðunum Á als oddi og Svölunum.

H Salthöfði

5 mín. gangur að Lækjarhorni 5.10a og
20–30 mín. gangur að Fantasiu
5.12d/5.13a, Blautum bastörðum 5.9 og
Fallexinni 5.6

1. Sláturhúsið 5.13b
2. Bændaglíma 5.11c
3. Barátta eilífðarinnar 5.10d
4. Eilífðardansinn 5.10d

5. Símonsleið 5.10a
6. Gullkorn 5.10d*
7. Leið í vinnslu
8. Svart regn 5.10c

9. Leið í vinnslu
10. Gaflarinn 5.6
11. Stefnið 5.9

Í Vatnsból er 10 mín. gangur frá tjaldstæði. Klettarnir eru 20–23 metrar á hæð. *Athugið: Á eftir að ganga frá endaboltum, a.m.k. þegar þetta fór í prentun. Mælt er með leiðunum Stefnið, Gullkorn og Barátta eilífðarinnar

Vatnsból (G)

„You do know how to get down, don't you? “

Viðtal við Sigurð Waage og Finn Eyjólfsson

Hörður og Hallgrímur Magnússynir skráðu

„Þrír fjallgöngumenn sigra erfiðasta fjallstind landsins.“ (Mbl. 8/8 '56).

Hinn 5. ágúst 1956 klifu þrír garpar Hraundranga í Öxnadal fyrstir manna. Vera má að fjölmíðlaglaðir fjallgöngumenn horfi öfundaraugum á kjarnyrta fyrirsögn Morgunblaðsins af leiðangrinum en víst er að afrekið var mikið og klifrið stór kafli í íslenskri fjallamennsku. Klifurfélagarnir voru tveir Íslendingar, þeir Sigurður Waage og Finnur Eyjólfsson, báðir félagar í Flugbjörgunarsveitinni, Jöklarannsóknafélaginu og Fjallamönnum (og Sigurður meira að segja síðar stofnfélagi ÍSALP) og svo Bandaríkjamaður að nafni Nicholas Clinch (einnig félagi í Ísalp í árafjöld). Hann átti síðar eftir að stjórna fyrstu uppgöngu á Hidden Peak, fyrstu uppgöngu á marga af hæstu tindum Suðurskautlandsins og ótal öðrum leiðöngrum auk þess að verða forseti bandaríska Alpaklúbbsins.

Það er farið að hausta þegar við mælum okkur mót við þá Sigurð og Finn til að rifja upp uppgönguna, en það skiptir litlu máli inni í notalegu skotinu á veitingahúsi í höfuðborginni. Þeir félagar þykjast lítið muna í fyrstu og muldra eitthvað að langt sé um liðið en það kemur glampi í augun á þeim þegar gamlar myndir og blaðagreinar eru dregnar upp og það verður fljótlega ljóst að það er ekki djúpt á minningarnar frá því fyrir 38 árum. Sigurður hefur orðið lengst af en Finnur skýtur inn athugasemdum þegar honum fannst eitthvað vanta á.

Á þessum árum vorum við þó nokkur hópur í Flugbjörgunarsveitinni sem hafði áhuga á klifri. Við vorum líka flestir í Jöklarannsóknafélaginu og svo í Fjallamönnum. Guðmundur frá Miðdal æfði með okkur utan á stillösum og á fleiri stöðum en við náðum ekki æfingunum í

Tindfjölum og víðar, þá vorum við of ungir. Finnur og Árni Edwins fóru til Svíþjóðar á námskeið hjá sænska alpaklúbbum 1955 og klifu m.a. hæsta fjall Lapplands. Við stofnuðum meira að segja átta saman klúbb 1957 um áhugamálið, Alpaklúbb Íslands. Við hittumst mánaðarlega og höfum haldið því áfram en með konurnar með okkur seinni árin. Eitt sinn stóð til að halda til Grænlands en tryggingarnar reyndust of dýrar því miður. En við æfðum klifur og björgun m.a. í Öskjuhlíðinni og á Þingvöllum, Nicholas Clinch æfði með okkur á meðan hann var hér. Nikki, eins og við kölluðum hann, vann hjá lögreglunni á Keflavíkurflugvelli og hann leitaði okkur uppi því þetta var hans aðaláhugamál. Hann talaði varla um annað en klifur. Hann var bergklifrari en hafði síður áhuga á jöklabrölti og þótti Gígjökull lítið áhugaverður. Við höfum alltaf haldið sambandi við hann í gegnum árin og hann var síðast hér á Íslandi núna í sumar með konu sinni.

Það var líklega Sigurður Þórarinnsson sem átti hugmyndina að Hraundrangaferðinni fyrstur, þeir voru saman á Vatnajökli 1955, hann og Nicholas. Nikki var að kanna hvað hægt væri að klifra á Íslandi og í framhaldi af því var farið að hugsa um þetta. Það voru svo Ameríkanar sem reyndu við Hraundrangann vorið 1956, Anderson hét einn þeirra, þetta var frægur klifrari en þeir lentu í slæmu veðri og gáfust upp. Þetta fréttir Nikki og við hér. Það var náttúrulega ómögulegt að láta útlendinga hirða allan heidurinn svo að þá var allt sett á fullt og stefnt á uppgöngu um sumarið. Við félagarnir völdumst til fararinnar af því að við vorum

Nikki tryggir Finn síðasta spólin. Ljósmynd Sigurður Waage.

tilkippilegir frekar en fyrir mikla yfirburði yfir hina félagana.

Við flugum norður og fengum aðstoðarmenn í gegnum Tryggva Þorsteinsson á Akureyri, það var auðsótt mál. Þrír fóru með okkur upp undir dranginn, Ingólfur Ármannsson og Haukur Viktorsson, Þráinn Karlsson og þeir voru með eitthvað í tösku ef eitthvað myndi nú henda okkur. Við fórum frá Hrauni eldsnemma, áður en nokkur var vaknaður. Það kom engin önnur leið til greina, menn voru vanir að keyra þarna og sáu dranginn oftast þaðan. Vedrið var mjög gott en þokuslæðingur á tindinum um morguninn. Hann fór svo þegar við vorum komnir upp að drangnum og þá sáu við hann fyrst.

Það sem við höfðum til klífursins var nú ekki merkilegt, nokkrir fleigar, karabínur og tvö reipi og svo einn lítill stigi, tvær eða þrjár tröppur, álþrep með kaðli á milli. Við vorum með nokkra fleiga en notuðum þá annars bara sem tryggingar. Þetta voru fleigar sem við fengum hjá hernum. Hann notaði þá sem tjaldhæla. Það frétti einhver af þessu og útvegaði okkur. Reipin voru herrusl úr næloni, ansi svert og óþjálmt 70ft langt.

Nikki stýrði öllu klifrinu með harðri hendi. Áður en við byrjuðum að klifra var hann að

kenna okkur að tala, við máttum ekki tala of mikið, engin óþarfa orð. Það fór allt fram á ensku, við máttum ekkert vera að ræða saman á íslensku. Svo var líka alveg óþarfi að vera með myndavél og taka myndir, það var svo sem rétt hjá honum, við áttum að einbeita okkur að klifrinu. Myndir voru ekki teknar nema þegar við vorum kjurir, en þá átti maður líka að hafa allan hugann við að tryggja hina. Þess vegna töludum við um það í bænum að þetta væri engin áhætta, við værum svo vel tryggðir!!

„Klifrið gekk þannig fyrir sig að Nikki fór fyrstur, svo Sigurður og ég síðastur“ segir Finnur. „Sigurður tryggði Nikka en ég aftur Sigurð. Svo komst Sigurður upp til Nikka og ég upp á syllu fyrir neðan og þá fór Nikki aftur á stað. Við vorum aldrei þrír saman. Við stoppuðum tvisvar á leiðinni, það vantaði syllur, þetta gekk afskaplega hægt fyrir sig, það þurfti að róta með höndunum og muna eftir að ná fótfestu, eins og þið vitið er drangurinn mjög laus í sér og mikill mosi.“ „Nikki var í vandræðum að finna stað til að festa fleigana. Þegar hann leit aði sem mest að festingu á miðri leið þá voru kálfarnir farnir að titra, ég var bara með tærnar á smásyllu en ég var vel tryggður í bergið“ segir Sigurður. „Svo var það nú eiginlega stigin sem

Fjallaúrið

hæðarmælir,
loftþrýstimælir,
hitamælir,
áttaviti,
...og klukka!

CASIO

félagar ÍSALP
fá 10% afslátt

Guðmundur Þorsteinsson
úra og skartgripaverslun
bankastræti 12 - sími 5514 007

ÞEGAR STEFNT ER Á TOPPINN ER VISSARA AÐ SETJA ÖRYGGIÐ Á ODDINN

OG VERA VIÐ ÖLLU BÚIN

Eigum ávallt mikið úrval
fjallgöngu- og klifurbúnaðar jafnt
fyrir byrjendur og þá sem lengra
eru komnir.

INNKAÚPADEILD SVÉÍ

símar 91-627000 og 91-27086 myndsendir 91-627027

Finnur með ameríska „tjaldhæla“ og fjallavað úr næloni. Ljósmynd Sigurður Waage.

bjargaði okkur í restina. Það var ansi stór klettur uppi undir toppi sem við þurftum að beita honum á.“

„Þegar við vorum komnir hérumbil upp þá hleypti Nikki mér framúr. Svona fyrir kurteisissakir varð hann að leifa Íslendingi að vera fyrstur á toppinn“ segir Sigurður og hlær. Finnur dregur nú upp eintak af bókinni *A Walk in the Sky* eftir Nicholas Clinch og bendir á kafla þar sem segir: „When we reached the summit Sigurður turned to me and said semijokingly: You do know how to get down don't you?“ Og Sigurður jánkur því að eitthvað í þessa átt hafi það verið. „En við vorum aldrei hræddir, hvorugur lofthræddur enda hefðum við þá aldrei farið í þetta.“

Klukkan var orðin sex um kvöldið þegar við náðum loks allir upp. Þá hafði klifrið stadið í sjö tíma. Við lögðum ekki í að fara allir á toppinn í einu það var bara ekki hægt!! Og við viljum ekki upplýsa hvort gullkistan var þar segja þeir og hlægja. Það var góð tilfinning að sitja þarna uppi og við vorum heldur ekki að flýta okkur niður. Það tók okkur svo þrjá tíma að komast til félaganna niðri og við komum ekki til Akureyrar fyrr en eftir miðnættið. Leiðangurinn tók því tímana tvo.

Umtalið og athyglin sem þetta hlaut var miklu meira en við gerðum ráð fyrir. Þetta átti nú bara að vera á milli okkar, en þetta hafði frést um bæinn og það voru blaðamenn og ljósmyndarar komnir til okkar kl. 2 um nóttina á hótél KEA og mönnum þótti nokkuð til koma. Dranginn var jú talinn ókleifur. Daginn eftir komum við niður í matsal í klifurfötunum, skítugir upp fyrir haus og mætum við þá ekki hershöfðingjanum á Keflavíkurflugvelli og Ragnari Björnssyni sem var háttsettur í ameríska hernum en Nikka var vel tekið þegar þeir fréttu hvað hann væri að gera þarna svo hann varð sér ekki til skammar enda umkringdur blaðamönnum.

Það er nokkuð liðið á kvöld og farið að lækka í kaffikönnunni þegar ferðasögunni lýkur. Það kemur nokkurt fát á okkur bræðurna þegar í ljós kemur að myndavélin hefur orðið eftir heima, en Sigurður er fljótur að bjarga því, hann er með vél í frakkavasanum. Eftir myndatökur kveðjumst við og höldum út í haustkulið með að minnsta kosti ein sannindi í pokahorninu. Að gleðin sem fylgir því að finna takmörk sín á fjöllum var sú sama 1956 og hún er nú.

Þjálfun í kulda

Eftir Halldóru Sif Gylfadóttur

Samskiptum náttúrunnar og einstaklings má líkja við ástaratlot þar sem fæðurlandið og móðir náttúra veita fjölmörgum konum og körlum fullnægingu í samskiptum sínum vegna þeirrar ögrunar sem þau bjóða og vegna þeirrar nautnar sem því fylgir að sigrast á kröftunum sem þau beita okkur. Þeir einstaklingar sem fá ekki fullnægt hvötum sínum í samverunni við náttúruna eru á einhvern hátt illa búnir undir atlotin. Ástæðan getur verið líkamleg eða andleg. Líkamlegur undirbúningur er mjög mikilvægur eins og sjá má þegar við litum á þá einstaklinga sem lengst eru komnir í samskiptunum. Andlegi undirbúningurinn getur hins vegar tekið langan tíma og þroskinn á sér stað svo lengi sem samskiptin eiga sér stað. Líkaminn hefur aðlögunarhæfileika og bregst því við auknu álagi með ákveðnum breytingum. Breytingarnar fara eftir eðli verkefnanna sem álaginu fylgja. Fjallgöngur og klifur eru íþróttagreinar þar sem samskipti eiga sér stað við náttúruna og þau öfl sem henni fylgja. Ef líkamlegum undirbúningi er ábótavant verður þeim markmiðum sem við settum okkur ekki fullnægt eða að eftirléurinn verður kaldur. Stjórnkerfi líkamans fer úr skordum og vöðinn er vís.

Stjórnun á líkamshita fer að mestu fram í gegnum hitastjórnstöð í undirstúku heilans. Til þess að kerfið geti starfað eru hita- og kuldanemar víðs vegar um líkamann. Ef líkamshitinn hækkar bregst líkaminn við á þrennan hátt. Í fyrsta lagi verður útvíkkun æða í húð líkamans sem eykur blóðflæði til húðarinnar og eykur útgeislun varmans. Í öðru lagi eykst svitamyndun; svitinn gufar upp frá húðinni og veldur um leið kælingu á yfirborði hennar. Í þriðja lagi þá eru hitamyndandi viðbrögð hömluð svo sem skjálfti og hitamyndun án skjálfta (chemical thermogenesis). Þegar líkaminn kólnar reynir

hann að ná hitanum upp og viðbrögðin snúast við. Samdráttur æða verður í húðinni, hárin rísa á yfirborði hennar í þeirri viðleitni að halda loftinu kyrru við yfirborð hennar (meiri áhrif í dýrum vegna felds þeirra) og efnaskiptahraðinn eykst. Skjálfti kemur fram og einnig verður örvun á ósjálfráða taugakerfinu til hitamyndunar og framleiðsla skjaldkirtilshormóna eykst. Þessi viðbrögð líkamans við breyttum umhverfishita eru meðal annars háð þjálfunarástandi hvers einstaklings. Regluleg þjálfun eykur háræðanet, stærð þverráköttra beinagrindarvöðva og stærð hjartans, sem aftur eykur hæfni vöðvanna til aukinnar virkni og þar með hæfni til hitamyndunar. Gott þjálfunarástand einkennist auk þess af aukinni hámarks súrefnisupptöku (VO_{2max}) sem gefur möguleika á hreyfingu af meiri ákafa og í lengri tíma en ella. Ef úthaldið er gott gengur líkaminn seinna á glykógenbirgðirnar í vöðvunum því við loftháða öndun er fita meginbrennsluefni. Fitin er brennd hægt og gefur mikla orku en glykógenbirgðirnar eru fljótt uppnarnar og örmögnun á sér fyrir stað (án fullnægingar) ef brennslan er loftfirrð. Einstaklingur sem hefur gott líkamlegt úthald getur gengið hraðar og í lengri tíma og jafnframt notað loftháða öndun lengur heldur en sá sem er með lélegt úthald. Sá sem er með lélegt úthald notar fyrir loftfirrða öndun og örmagnast því fyrir en ella. Hver einstaklingur hefur ákveðið úthald sem má mæla í þolprófi. Mörkin þar sem loftháð öndun fer yfir í að verða loftfirrð við aukid álag kallast mjólkursýruþröskuldur. Þúlsinn er mældur við þessi mörk og þar með má áætla æskilegan þjálfunarpúls. Við langtíma göngu er ekki æskilegt að fara upp fyrir þessi mörk þar sem örmögnun á sér fyrir stað.

Í klífri þar sem áreynslan er mikil og klífrarinn þarf að geta haldið spennunni í nokkurn tíma t.d. á meðan

tryggingu er komið fyrir (öryggið á oddinn) verður tímabundið loftfirt ástand í vöðvunum þar sem vöðvapumpnan er ekki virk í að dæla blóðinu áfram neðan úr fótum eða úr hendinni sem haldið er með. Þjálfma má upp þrek í að geta haldið stöðunni (vöðvaspennunni) lengur við loftfirt ástand en ljóst er að vöðvar geta ekki haldið spennunni nema í takmarkaðan tíma áður en örmögnun á sér stað. Betri tækni sem fæst með aukinni þjálfun, gefur því möguleika á erfiðari klífurleið eða brattari göngu og hreyfingu í lengri tíma.

Ef víkið er aftur að varmajafnvæginu þá er hreyfing mikilvæg leið til hitamyndunar og því skiptir þjálfunarástandið miklu máli. Rannsóknir hafa sýnt fram á að næmi varmastjórnkerfis líkamans er aukid í vel þjálfuðum einstaklingum og einangrunarviðbrögðin koma fyrir inn með samdrætti húðæða og skjálfti á sér stað seinna. Möguleiki á auknum efnaskiptahraða til hitamyndunar er auk þess í beinum tengslum við þjálfunarástand. Þeir sem iðka vetrariþróttir svo sem fjallgöngur og klifur hafa líklega orðið varir við það að haustkulddinn fer oft illa í þá. Það er að segja þeim finnst kaldara á haustin en þegar líður á veturinn þó svo að hitastigið sé það sama. Ein ástæðan er breytt rakastig en önnur er sú að ákveðin aðlögun á sér stað í líkanum við endurteknar æfingar við kaldar aðstæður. Þessi aðlögun er hagstæð fyrir alla, ekki síst fyrir þá sem iðka vetrariþróttir. Aðlögunin veldur því að hæfnin til að leysa ákveðin verkefni sem krefjast fínhyfinga viðhelst lengur því að skjálfti kemur seinna fram eins og nefnt er hér að framan. Auk þess hefur hitatilfinningin áhrif á líðan hvers einstaklings og þar með áhrif á skap hans og löngun til að ljúka ætlunarverki sínu, eins og til dæmis að klífra ákveðna leið eða að komast á ákveðinn

fjallstind og fullnægja þannig markmiðum sínum.

Líkaminn lifir ekki á loftinu einu saman. Hann þarf að hafa efni til að brenna sem fæst úr fæðunni. Sýnt hefur verið fram á að bæði kolvetnarík og fiturík fæða eykur þol gegn kulda og eykur líkamlegt úthald en próteinrík fæða getur hins vegar haft neikvæð áhrif á sömu þætti. Mikið magn kolvetnisríkrar fæðu er ekki nauðsynlegt í hvíld en það hefur hins vegar aukði gildi við hreyfingu bæði í kulda og við hlýrri aðstæður. Kolvetnarík fæða eykur glykógen í vöðvunum og um leið úthald við áreynslu af meðalákefð og stutta, snögga áreynslu, það sama má áætla að gerist í kulda. Hversu mikil kolvetnanotkunin er í kulda fer síðan eftir samspili kuldans og ákafa æfinganna. Orka og prótein er hvort tveggja nauðsynlegt til að viðhalda ákveðinni vinnu.

Orkan, í formi kolvetna og fitu, er nauðsynleg sem eldsneyti og prótein er nauðsynlegt til viðhalds á vöðvavefnum. Úthaldsþjálfun eins og t.d. fjallganga auðveldar sparnað á kolvetnum með því að auka virkni ensíma sem brjóta niður fituna og af því að úthaldsþjálfun gerir einstaklingi kleyft að vinna við lægra hlutfall af súrefnisupptöku. Einnig er hægt að beina efnaskiptum við þjálfun í kulda að niðurbroti fitu með því að auka magn fituríkrar fæðu. Endurteknar máltíðir fullar af kolvetnum valda því að einstaklingurinn fer að reida sig meira á kolvetni sem hefur neikvæð áhrif á þol gegn kulda og líkamlegt úthald. Fiturík fæða er því mikilvægari við langtíma hreyfingu í kulda og því ætti að beina efnaskiptunum meira að þeim orku-miðli.

Hlutfallsmagn kolvetna og fitu sem er brotið niður við langtíma dvöl í kulda getur haft mikla þýðingu fyrir úthald og lífslíkur í kulda. Til dæmis ef orkan sem þarf til að viðhalda líkamshitanum kæmi algerlega frá kolvetnum þá myndu glykógenbirgðirnar fljótlega tæmast og dauði vegna ofkælingar fylgja í kjölfarið. Því miður virðist hins vegar erfitt að setja fram viðmið sem henta öllum um ákveðið hlutfall kolvetna og fitu því þjálfunarástand og kuldaaðlögun hvers einstaklings spilar þar inni. Auk þess skiptir ákefð þjálfunarinnar miklu máli. Fiturík fæða hefur hins vegar minna gildi við göngur/klifur á fjöll hátt yfir sjávarmáli (yfir 4700m) sennilega vegna blóðþurrðar sem verður í meltingarveginum við aukna hæð yfir sjávarmáli og minni framleiðslu meltingarensíma sem brjóta niður fitu. Heildarorkuþörf við hreyf-

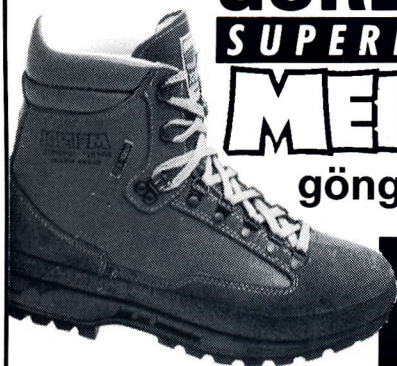
Kaldur kall. Ljósmynd Hörður Magnússon.

ingu í kulda fer síðan eftir edli hreyfingarinnar (ganga á þurru undirlagi eða í snjó, skíðaðikun, klifur o.s.frv.), þyngd á byrðum, hraða yfirferðar og dýpt og ástandi snjóalaga. Svo virðist sem gæði svefsins sé einnig háð samsetningu fæðunnar. Fiturík fæða hjálpar til við að viðhalda varma líkamans á meðan sofð er og bætir þannig gæði svefsins. Betri svefn veldur minni þreytu og þar með auknu úthaldi og auknu þoli gegn kulda. Gæði svefsins og hvíldarinnar sem í honum felst er því ekki síður mikilvæg þegar leysa á krefjandi verkefni klifurs og fjallgöngu.

Af framansögðu má því sjá að gildi þjálfunar og skipulagning í upphafi ferðar með tilliti til næringar eru þættir sem skipta mestu máli ef fjallgangan eða klifrið á að vera ánægjulegt og skila íþróttaiðkandanum því sem til var ætlast – fullnægingu og síðan fráhrarfs-einkennum þegar heim er komið en það er jú drifkrafturinn fyrir næstu ferð.

Höfundur greinarinnar er sjúkraþjálfari og efnið samantekt úr B.S. ritgerð sem unnin var veturinn 1993–1994.

ISLAND GORE-TEX SUPERPROOF MEINDL

gönguskór

**Vatnsheldir
Léttir
Þægilegir**

GORE-TEX – LADY SUPERPROOF MEINDL

Dömugönguskór

**Vatnsheldir
Léttir
Þægilegir**

SENDUM Í
PÓSTKRÖFU
UM LAND
ALLT.

ÚTILÍF^H_F
Glæsibæ, sími 812922.

EURO – VISA
RÁÐ
SAMNINGAR

FJALLGÖNGUR OG FLJÓTAFERÐIR Í NEPAL OG TÍBET

Nýttu þér sveigjanleika Kilroy fargjaldanna til að komast á ákvörðunarstað –
en þau gilda fyrir alla yngri en 26 ára og námsmenn yngri en 35 ára.

Ferðaskrifstofa stúdenta býður
úrval spennandi ferða með
Encounter Overland
um Nepal og Tíbet.
Einnig fjölda ævintýraferða
á trukkum um torfærur
Afríku, Asíu og S–Ameríku.

**FERÐASKRIFSTOFA
STÚDENTA**

STÚDENTAHEIMILINU VIÐ HRINGBRAUT
SÍMI 615656 – FAX 19113

Félagsstarf Ísalp 1994

umsjón Salbjörg Óskarsdóttir

Árshátíð

Árshátíðin var haldin að venju í febrúar. Var hún fjölsótt eða um 60 manns, þar af 40 manns í mat. Boðið var upp á margréttadan og ljúffengan málsverð er skemmtarnefndarmenn matreiddu. Veislugestir sáu síðan um skemmtiatriðin sjálfir. Um árshátíðina sáu þau Salbjörg Óskarsdóttir, Helga Garðarsdóttir, Þórarinn Pálsson og Linda Björk Þórðardóttir.

Ferðir og námskeið

Vetrarnámskeið var haldið í Eilífsdal í lok febrúar og hafði Páll Sveinsson umsjón með því. Nemendur voru 5.

Telemark námskeið

Í mars var haldið námskeið í Telemark sveiflu og sáu þeir félagar Hallgrímur Magnússon, Tómas Júlíusson og Karl Ingólfsson um kennsluna. Námskeiðið var haldið í Bláfjöllum og voru nemendur 16 talsins. Óhætt er að segja að áhuginn á að geta beitt fyrir sig þessum glæsitalífrifum hafi heldur betur aukist upp á síðkastið.

Klettaklifurnámskeið

Í endaðan maí sá Björn Vilhjálmsson um klettaklifurnámskeið á Þingvöllum. Nemendur voru sjö.

Botnssúlur

Í janúar var farið á skíðum frá Svartagili upp í Botnssúlur. Farið var upp á Syðstusúlu og víðar í yndisfögru veðri. Í ferðinni voru 9 manns og umsjón hafði Karl Ingólfsson.

Skessuhorn

Klifrað var á Skessuhornið í Skarðsheidi í marslok. Umsjón hafði Þorvaldur Þórsson og voru þátttakendur alls þrír.

Þrír fyrrum og núverandi formenn Alpklúbbsins: Guðjón Ó. Magnússon, Björn Vilhjálmsson og Magnús Tumi Guðmundsson. Myndin er tekin á 15 ára afmælishátíð klúbbsins. Ljósmynd Salbjörg Óskarsdóttir.

Kristín, Páll og Snævarr. Ljósmynd Salbjörg Óskarsdóttir.

Jóhann eyfirðingur, Magnús Tumi og Anna Guðrún. Ljósmynd Salbjörg Óskarsdóttir.

Skíðaferð klúbbsins í Botnssúlur. Á Syðstusúlu með Miðsúlu í baksýn. Ljósmynd Páll Sveinsson.

Hrútsfjallstindar

Um hvítasunnu sá Þorvaldur Þórsson um ferð upp SV-hlið Hrútsfjallstinda. Tveir voru þeir á ferð.

Klettaklifurmót

Áð þessu sinni fór mótið fram fyrir norðan, í klettunum við Munkaþverá. Einnig var lotið á klettana í Vatnsdalnum á leiðinni heim. Umsjón höfðu Björn Baldursson og Árni Gunnar Reynisson.

Esja

Gengið var á Esjuna kvöldið eftir sumarsólstöður. Þrír mættu í ferðina og umsjón hafði Jón Þorgrímsson.

Vesturbrúnir

Í ágústlok var farin ágæt klifurferð í Vesturbrúnir Esju og var leiðin Hnetubrjóturinn klifin.

Tindfjöll

Farnar voru nokkrar vinnuferðir á árinu og dyttað að skálanum. Skipt var um þak og sáu um það smíðirnir Guttormur Þórarinnsson, Jón Rafnsson og Páll Karlsson, auk handlangara. Þá fór Torfi Hjaltason uppeftir í september og dundaði sér við að mála skálann. Um miðjan september var svo haldið upp á hálfra aldar afmæli skálans. Rúmlega 30 manns mættu og samfögnuðu glæsilegu afmælisbarninu. Um undirbúning veisluhaldanna sáu þau Magnús T. Guðmundsson, Salbjörg Óskarsdóttir og Guttormur Þórarinnsson.

Bratti

Í Botnssúlum var dyttað að skálanum en engar stórframkvæmdir þar á ferð. Smíðað var nýtt reyrkrór og er það komið uppeftir og verður sett upp við tækifæri. Jón Þorgrímsson sér um skálann að venju.

Eyjafjörður

Síðustu helgina í október stóð til að fara á Hraundranga. Ekki viðræði til klífurs en hópurinn skoðaði sig um í Skíðadal og fann þar góðan ísfoss sem biður síns tíma. Gist var í góðu yfirlæti á bænum Klængshóli. Þátttakendur voru átta og sá Jökull Bergmann um ferðina.

Fréttapistill

umsjón: Tómas Grønvaldt,

Jón Haukur Steingrímsson og Snævarr Guðmundsson

Þessum fréttapistli er tíundað það markverðasta sem gert var í fjallamennsku og klifri, innanlands og utan, frá páskum 1994. Þrír hópar fóru til Grænlands, þar af einn í skíðaferð, þrír hópar fóru í alpana og einn þeirra hélt áfram yfir til Slóvakíu, í Tatras fjöllin. Klettaklifrarar heimsóttu Ameríku og einnig Frakkland. Að sjálfsögðu var ýmislegt áhugavert einnig gert hér heima á fróni.

FJALLAMENNSKA

Útlönd

Grænland

Karl Ingólfsson og Per Olov Vikberg fóru í þriggja vikna ferð til Grænlands. Þeir héldu til fjallaklasa, norður af botni Loðnufjarðar (Ammassalik) á vesturströndinni. Þar gengu þeir á allmörg fjöll, mest á þelamerkurskiðum, en á milli áfangastæða var ferðast um á hundasleðum og bátum. Svæði þetta er að þeirra sögn, mjög álitlegt til fjallamennsku og ferðalaga. Enda er landslag fjölbreytt og hæðarmunur á fjöllum allt að 2000 metrar. Þar má meðal annars stunda klettaklifur eða sigla á kayak, allt eftir hvað hugurinn girnist. Áætlanarflug er frá Íslandi allan ársins hring á þetta svæði og er undirbúningur og umstang svipað og við Hornstrandaferð.

Sigríður Ólafsdóttir, Haraldur Örn Ólafsson, Guðmundur Eyjólfsson og Guðmundur Gunnarsson fóru í gönguferð syðst á Grænlandi í september síðastliðnum. Þau flugu til Narssassuaq en þau tóku þaðan bát til Narssaq og aftur suður í Ketilsfjörð. Gengu þau yfir í Tupaussatfjörð, í Paradísardal og niður að Paradísarvatni. Við vatnið er stærsti birkiskógur Grænlands. Á

þessum slóðum er mikið um fisk í ám og vötnum, stórum matarmiklum sveppum og berjum og áttu leiðangursmenn því ekki við sultarvandamál að stríða í þessari ferð. Þau enduðu sína sjö daga göngu í þorpinu Tasiussaq.

Ingimundur Stefánsson, Halldóra Sif Gylfadóttir, Jón Viðar Sigurðsson og Unnur Svavarsdóttir fóru líka til Grænlands.

Flogið var til Narssassuaq þaðan siglt til Qaqortoq (Julianehåb) og dvalin ein nótt. Síðan var siglt í suðaustur til Ketils- eða Tassermiutfjarðar. Veður hamlaði för á áfangastæð, og í stað þess að fara gangandi fjallahring eins og til stóð, var gengið austanmegin í Ketilsfirði og skoðuð stórkostleg fjallasýn. Hittu þau þar fyrir hóp klifrara m. Stefan Glowacs í broddi fylkingar, en þeir voru að klífa um 1200m háan veg í fjallinu Ula Mertoq (ca. 2000m). Úr Ketilsfirði var haldið inn í Quingodalen eða Paradísardalinn við Tassermiutvatn. Skildu þar leiðir og hélt tvennt til Narssassuaq til að ná flugi til Íslands þann 14. júlí, en hin tvö eyddu 4 dögum til viðbótar í Grænlandi.

Slóvakia

Valgeir Ingólfsson og Kristjón Jónsson heimsóttu Slóvakíu í júlí. Þeir fóru í Tatras-fjöllin í N-Slóvakíu og sigruðu þar einn tind, Gerlachovský Stit 2655m l-III gráðu skemmtilegt brölt. Þeir félagar voru nokkuð gladdir með þetta svæði, þarna eru granít klifurleiðir af öllum stærðum og gerðum og auðvelt er að stunda þarna flestar gerðir fjallamennsku. Öll þjónusta er á svæðinu og er verðlag mun lægra en t.d. í Ölpunum. Þeir félagar fóru einnig í frönsku alpana og gengu þar Goûter-leiðina á Mont Blanc.

Olli í Ölpunum. Á Pyramid du Tacul.
Ljósmynd Tómas Júlíusson.

Alpar

Eiríkur Stefánsson, Garðar Þ. Magnússon, Ingólfur Haraldsson og Markús Pétursson, allt félagar úr HSSH, fóru á fjallamennskunámskeið hjá ISM í Leysin í Sviss í sumar. Að því loknu fóru þeir til Chamonix í Frakklandi og þaðan á Mont Blanc eftir Brenva hryggnum. Af tindinum var haldið niður að kláfstöðinni á Aig. du Midi en á þeirri leið er gengið yfir tvo tinda, Mt. Maudit og Mt. Blanc du Tacul. Sú leið hefur verið býsna vinsæl meðal íslendinga á undanförunum árum og í sumar. Hafnarfjarðarskátarnir fóru einnig til Berner Oberland í Sviss, og gengu þar á tvo tinda, þar á meðal Fuschorn sem er um 3700 metrar. Að auki var líka farið á

Lambatindur. Leiðin liggur upp gil að framanverðu í miðju „fésinu“.

Ljósmynd Leifur Örn Svavarsson.

nokkur klettaklifursvæði með tilheyrandi brólti og sóldýrkun.

Í júlímánuði síðastliðnum fóru fjórmenningarnir Geir og Magnús Gunnarssynir, Þorvaldur Þórsson og Tómas Júlíusson í frönsku Alpna. Fyrst voru gengnar hefðbundnar leiðir á Mont Blanc en að því loknu var haldið upp í Vallée Blanche og gist þar. Í þessari ferð gengu Geir og Magnús yfir Tacul og Maudit á Blankinn, en það var önnur tilraun þeirra á þremur dögum. Fyrr höfðu þeir þurft að snúa við í 4500m sökum hausverks. Tómas og Þorvaldur fóru hins vegar Rebuffat-leiðina á Aiguille du Midi og aðra skemmtilega klifurleið á Pyramid du Tacul. Þegar leið að lokum ferðar færðu þeir sig yfir til Sviss og reyndu við Hörnli hrygginn á Matterhorni. Þar urðu félagarnir, í um 3800m, frá að hverfa vegna snjókomu og skafrennings.

Ásmundur Ívarsson og Jökull Bergmann fóru einnig í alpna í sumar, ásamt frönskum félaga sínum, Grégory Facon. Þeir byrjuðu á því að fara í Bernina alpna á N-Ítalíu og klifruðu þar tvær leiðir, Punta Allievi (3121 m) (spigalo sud, voie Gervasutti) 550 m af gráðu TD, og Piz Badile (3308 m) (spigalo nord) 800m D. Þeir klifruðu einnig á Sasso Remeno sportklifursvæðinu. Eftir það færðu þeir sig yfir til Chamonix og lögðu til atlögu við Route Major á Mont Blanc. Frá Giglioni

skálanum voru þeir tíu tíma á toppinn en allir klettar voru ísaðir á leiðinni sem er 1450 m og af gráðu TD. Þess má geta að þetta var í fyrsta skipti sem leiðin var farin þetta sumar. Jökull og Ásmundur enduðu síðan á að klifra þrjár kletta leiðir á Mont Blanc svæðinu, Premiere Pointe des Nantillons TD, Tour Verte TD+ og Tour Rouge TD+.

Ísland

Suð austurland

Hrútfjallstindar

Heimsóknunum á Hrútfjallstinda hefur fjölgað verulega á undanförmum árum og voru þessir páskar engin undantekning. Flugbjörgunarsveitarmenn fjölmenntu í tilefni þess að 41 ár voru liðin frá því að þeirra félagar gengu fyrst á tindana. Fleiri hópar gengu á Hrútfjallstinda, þar af nokkrir upp suðurhlöðina á Eyrstra-Hrútsfjalli, en þykir ekki ástæða til að tunda það hér.

Brunnhorn

Valdimar Harðarson, Guðni Bridde og Björgvin Richardsson klifu Brunnhorn um Hvítasunnuhelgina '94. Leiðin sem þeir fóru er 3 til 4 spannrir að lengd. Þarna ku vera berg þokkalegt til klifurs en aðalerfðileikarnir í klifrinu voru í síðustu spönn (3. gráða). Leiðin mun hafa verið hin skemmtilegasta að frátöldum fylnum, sem mikið er af á þessum slóðum. Ferðin tók tæpa 5 tíma og gekk vel þrátt fyrir línuslit og rifbeinsbrot.

Lómagnúpur

Lómagnúpur var heimsóttur í sumar eftir langt hlé. Þessi rúmlega 400 metra hái veggur hefur heillað margan

klifrarann til uppgöngu en síðast er vitað um klifara þar fyrir um 13 árum. Í þetta skiptið gerðu Páll Sveinsson, Guðmundur Helgi Christensen og Hallgrímur Magnússon tilraun, vestan megin í gnúpnunum. Eftir um tvær spannrir snéru þeir við reynslunni ríkari en ekki er ólíklegt að þeir verði á ferðinni aftur næsta sumar.

Þumall

Fjöldamet var slegið á Þumli þegar Hjálparaveit skáta Reykjavíkur kom 19 manns á toppinn í árlegri snjóblaferð þeirra um Vatnajökul í júní. Það má líka segja að tvö önnur met hafi verið slegin því elsti þáttakandinn var 62 ára og sá yngsti 12 ára.

Suðurland

Leifur Örn Svavarsson, Hjörleifur Finnsson og Jón Gauti Jónsson klifu íshamrana eða jökulstálið austan við svonefnda Hátindaleið á Eyjafjallajökul. Ferðin gekk ágætlega hjá þeim en hins vegar er alls ekki mælt með þessari leið vegna íshruns sem getur orðið á hvaða tíma sólarhrings sem er. Lengd klifurleiðarinnar er um 200 metrar.

Suðvesturland

Glymur

Án efa er ferð þeirra Páls Sveinssonar, Magnúsar Gunnarssonar og Þorvalds Þórssonar, síðastliðinn vetur, upp Glym í Hvalfirði, athyglisverðasta fréttin af Suðvesturhorninu. Í marsbyrjun klifu þeir Glym við sæmilegar aðstæður og tók klifrið um 8 tíma. Annars staðar í ritinu má lesa grein um ferðina.

Útilegumenn í Veidibæisufirði: Karl Ingólfsson og Hjörleifur Finnson. Ljósmynd Leifur Örn Svavarsson.

Brynjudalur

Í janúarmánuði síðastliðnum klifu þeir Jón Haukur Steingrímsson og Guðni Bridde nýja ísleið í Brynjudal. Leiðin er í sunnanverðu Múlafalli, nokkuð fyrir austan Ingunnarstaði og leið 19 (sjá leiðarvísir) og er eiginlega innsta mögulega leiðin í hamrabeltinu. Leiðin er um 60 metra löng og af 5. gráðu.

Búahamrar

Björn Vilhjálmsson og Snævarr Guðmundsson fóru í Búahamra í haust og klifruðu þar afbrigði af leið sem þeir höfðu farið 2 árum áður. Afbrigðið er af gráðu 5.7.

Vesturland

Við vestanverðan Álftafjörð á Snæfellsnesi er lítið nafnlaust fell. Þar klifu Árni Birgisson og Bergsveinn Jóhannesson um 20 metra háan ísfoss af 3. gráðu. Í Þvergili undir sunnanverðu Hafursfelli eru þrír stuttir og auðveldir fossar, fóru þeir félagar einn af þeim.

Í austanverðu Hafursfelli er svo annað gil heldur meira um sig. Þar fór hópur úr Björgunarsveitinni Ingólfi um 200 metra leið af 3. gráðu. Liggur leiðin eftir miðju gílinu í nokkrum stöllum, er sá hæsti um 10 metrar.

Vestfirðir

Páskadögum 1993 eyddu Leifur Örn Svavarsson, Hjörleifur Finnsson og Karl Ingólfsson á Ströndum. Þar gengu þeir og klifu fjölda tinda og leiða. Í Reykjafjardarkambi er um 50 metra há kletta-

Á Hnappavöllum. Rótarfjallstindur og Hnapparnir í baksýn.

Ljósmynd Árni Gunnar Reynisson.

spíra sem þeir klifu, líklega fyrstir manna. Þá gengu þeir á Pottfjall eftir norðurhrygg en niður norðausturhrygg. Aðalerfiðleikarnir voru í síðustu 30 metrum en annars var þetta tiltölulega auðveld ferð. Lambatindur, sem er líklega flestum kunnur úr samnefndri sjónvarpsþáttaröð, klifu þeir félagar einnig. Leiðin sem þeir fóru er um 300 til 400 m löng af 3. gráðu og er svipuð leiðum í Skarðsheiði. Er hún í vesturvegg tindsins.

Norðurland

Kinnin

Í Köldukinn í Adaldal fór Jón Haukur Steingrímsson ásamt félögum í HSSA og

FBSA í febrúar '94 150 m ísleið af 3. gráðu. Leiðin liggur norðarlega í Kinninni. Aðalerfiðleikarnir felast í tveimur 10 til 15 m íshöftum í leiðinni.

Hörgárdalur

Í Hörgárdal við mynni Þorvaldsdals myndast ísfoss í gili sem Syðri Tunguá rennur um. Hann er um 50 m á hæð og um 8 m á breidd og er hægt að velja um leiðir af þriðju til fjórðu gráðu. Akureyrirringarnir Óttar Kjartansson, Sigurður Sæmundsson og Ólafur Kjartansson klifruðu þriðju gráðu leið í fossinum um páska '94 og ákváðu að nefna hana Sprettur.

Austurland

Guðjón Snær Steindórsson og Snævarr Guðmundsson klifu hæstu Súluna við Breiddalsvík í júlí 1994. Bergið er mjög laust og ekki beint áhugavert fyrir klettaklifur. Þetta svæði myndi frekar henta sem ísklifursvæði á veturna. Á tindinum fundu þeir vörðu og skilaboð, sem komið var fyrir árið 1989 og á stóð nafnið Pétur Reymarsson. Hann mun búa á fjörðunum. Fleiri austfirðingar fóru á Súluna nokkrum dögum seinna og í samtali við einn þeirra kom í ljós að hún hafði fyrst verið klifin árið 1975.

SPORTKLIFUR

Sumarið 1994 var ekki gott veður-farslega séð en menn voru þrátt fyrir það nokkuð iðnir við að klifra. Þó hafa ekki verið settar upp margar nýjar leiðir í sumar. Í júní gafst ekki færi á að fara

Stjórn Ísalp 1994. Efri röð: Jón Þorgrímsson, Ingimundur Stefánsson, Páll Sveinsson og Elín Sigurðardóttir. Nedri röð: Árni Gunnar Reynisson, Magnús Tumi Guðmundsson og Linda Björk Þórðardóttir. Ljósmynd Hörður Magnússon.

á Hnappavelli vegna rigninga en í staðinn fóru menn norður í land, í Munkaþverá og Vatnsdal. Engar nýjar leiðir voru farnar, þó voru menn að hreinsa og bolta leiðir sem sennilega verða farnar á komandi sumri. Í Vatnsdal er nú í athugun að endurbolta svæðið.

Á Suðurlandi var klifrað af kappi og nýjar leiðir gerðar. Byrjað var að endurbolta Valshamar og verður það trúlega klárað í vetur. Í Stardal mátti sjá mörg ný andlit og á Stefán S. Smárason nokkurn þátt í því. Í sumar bauð hann upp á klettaklifurnámskeið og var þátttaka á þau nokkuð góð. Í Búahömrum er verið að vinna nýtt svæði, þrjár leiðir hafa verið boltaðar í slútandi klett sem sennilega verða reyndar næsta sumar.

Oft var margt um manninn á Hnappavöllum, þegar til þess viðraði, enda um að ræða besta klifursvæðið á landinu. Þrjár nýjar leiðir voru farnar þar í sumar. Leyfi hefur fengist fyrir kamaraðstöðu á Hnappavöllum og vill klúbburinn þakka bændum þar fyrir einstaka hlýju í okkar garð.

Bandaríkin 1994

Í septemberbyrjun fóru Björn Baldursson og Þórarinn Pálsson vestur til Bandaríkjanna, þar þeir sem dvöldu í 6 vikur við klifur. Í Denver í Colorado tók Guðmundur Helgi Christensen á móti þeim, en hann býr í Boulder í sama fylki ásamt Jórinni Harðardóttur. Í nágrenni Boulder var klifrað í Eldorado-gljúfri og Boulder-gljúfri en því næst var haldið í ferð um Bandaríkin.

Fyrsti viðkomustadur var Raf sem er nýjasta og sennilega stærsta sportklifursvæði í Bandaríkjunum. Þar rísa háir slútandi kalksteinsveggir sem bjóða upp á erfðar og skemmtilegar leiðir (Björn klifraði leiðir af gráðu 5.13b (8a) en Guðmundur Helgi og Þórarinn 5.12a (7a+)).

Eftir viku dvöl í Rafel var haldið til Toulumne Meadows í Kaliforníu og í Yosemite dalinn.

Í Nevada var klifrað í Red Rocks en það var næsti áfangastadur í Kaliforníu. Þar var u.þ.b. 38°C hiti og þar á meðal ein þekktasta lengri leiðin sem nefnd er Levitation 29. Á þeim slóðum fóru þeir einnig á kalksteinsvæði í fjöllum fyrir ofan Las Vegas og nefnt er Mt. Charlestown.

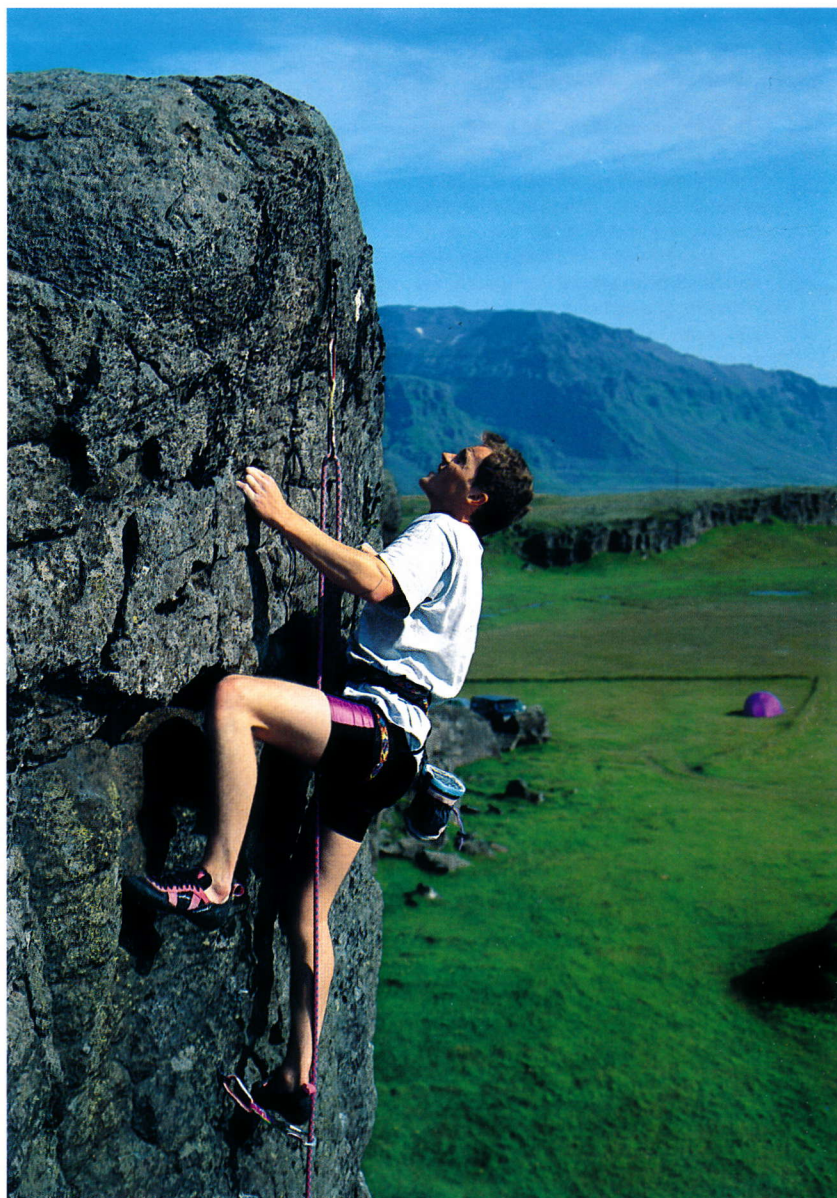
Í Indian Creek í Utah dvöldu þeir í tvo daga. Á þeim tíma voru hinar ýmsu sprungur klifnar en það má segja að þessi staður sé paradís „sprungu-klifrara“. Sprungurnar eru svo beinar og reglulegar að aðeins er hægt að nota vini. Guðmundur Helgi átti góðan dag þegar honum tókst að klifra leiðina Super Corner, í fyrstu atrennu.

Frakkland

Veturinn '93 - '94 dvöldu þeir Árni G. Reynisson, Björn Baldursson og Stefán S. Smárason í Suður-Frakklandi. Ætlunin var að læra frönsku og stunda klettaklifur þess á milli. Það tókst ágætlega og þó sýnu betur hið

síðarnefnda. Það er of langt mál að segja frá öllu því sem á daga þeirra dreif en auðvitað klifruðu strákarnir á fjölmörgum svæðum í Evrópu. Fleiri íslendingar komu einnig við sögu í klifurförðum, þar á meðal Þórarinn Pálsson, Jón Geirsson og Inga Dagmar. Margar erfðar leiðir voru klifraðar á bilinu 5.12 - 5.13.

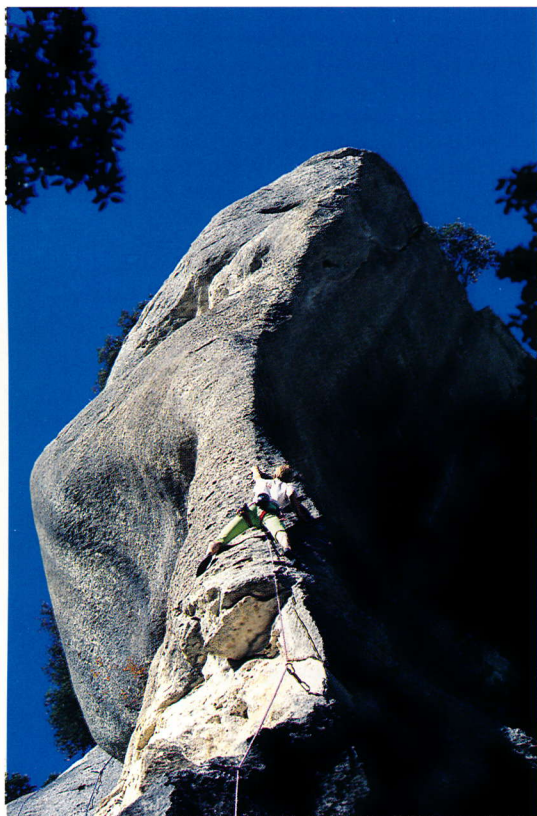
16 - 17 apríl tók Björn Baldursson þátt í Heimsbikarmótinu í Villach í Austurríki en gekk ekki sem skyldi. Honum hafði vegnað vel í klettum fyrir mótið en aðspurður sagði hann að mikið stress hafði fylgt keppninni og einnig að reynsluleysi í keppni af þessari stærð og langur tími í einangrun hafi haft mikið að segja.

Snævarr prunkinn í sumarsælunni á Hnappavöllum.
Ljósmynd Árni Gunnar Reynisson.

Björn Baldursson í leiðinni Gift 5.12d í Gallery, Red Rocks.
Ljósmynd Guðmundur Helgi Christensen.

Þórarinn Pálsson í Voix í Suður-Frakklandi.
Ljósmynd Guðmundur Helgi Christensen.

Guðmundur Helgi Christensen í Indian Creek í Utah. Leiðin er Super Corner 5.12a. *Ljósmynd Björn Baldursson.*

ÁRSSKÝRSLA STJÓRNAR ÍSALP 1993

Stjórn

Stjórn ÍSALP 1992 skipuðu eftirtalin: Magnús Tumi Guðmundsson formaður, Páll Sveinsson varaformaður, Ingimundur Stefánsson gjaldkeri, Árni Gunnar Reynisson ritari, og Magnús Guðlaugsson, Linda Björk Þórðardóttir og Jón Þorgrímsson meðstjórnendur. Stjórnin hélt 11 fundi á árinu.

Skálar

Farnar voru fjórar vinnuferðir í Bratta á árinu. Var skálinn málaður að utan og innan, settar upp nýjar hillur og keyptar nýjar gashellur. Einna erfðast hefur reynst að koma kolum í Bratta. Helst er að gera það að vetrarlagi á vélsleðum en Súlnadalur er það brattur að gott færi þarf til slíkra ferða. Í fyrravetur komust kolin t.d. ekki nema spólkorn upp í dalinn og í sumar voru svo kolapokarnir fluttir á bakinu á tveimur stjórnarmönnum síðasta spólinn upp í skála. Jón Þorgrímsson er umsjónarmaður Bratta.

Farið var með kol og gas í Tindfjallaskála auk þess sem flutt var þangað járn og timbur til víðgerða og endurbóta. Ekki tókst að hrinda áætlaðri víðgerð í framkvæmd á árinu en stefnt að því að veita skálanum verulega andlitslyftingu næsta sumar, í telfni af 50 ára afmæli hans.

Umsjónarmaður Tindfjallaskála er Guttormur B. Þórarinnsson.

Ferðir

Farnar voru 10 ferðir á árinu en allmargar ferðir féllu niður, ýmist vegna þátttökuleysis eða slæms veðurs. Fjöldi þátttakenda var um 80. Fjölmenast var á klifurmótinu á Hnappavöllum 17.-20. júní þegar um 30 manns mættu. Er þetta líklega fjölmenasta klúbbsferð frá upphafi.

Ferðanefnd sá um gerð dagskrár en formaður hennar var Linda Björk Þórðardóttir.

Námskeið

Fjögur námskeið voru haldin á árinu. Í febrúar var haldið vetrarnámskeið, í maí klettanámskeið, jöklnámskeið var í Kerlingarfjöllum í júní og ísklifurnámskeið var í september.

Mest var þátttakan á jöklnámskeiðinu

(11 nemendur) en fæst var á ísklifurnámskeiðinu (2 nemendur).

Félagsheimilið

Unnið var að frekari uppbyggingu aðstöðunnar hér í Mörkinni. Keyptar voru nýjar hillur fyrir bókasafnið þ.a. hægt var að koma öllum bókum fyrir í hillum. Þá var fyrir jólin tengdur sími inn í fundaherbergið og hefur nú Alpaklúbburinn sitt eigið símanúmer 811700. Síminn er tengdur við símsvara sem gefur upplýsingar um klúbbinn og hvar hægt er að ná í forsvarsmenn hans. Auk þess sem síminn verður stjórn og nefndum til talssverðs hagræðis á fundum, þá ætti símsvarinn að auðvelda utanáðkomandi fólki að ná sambandi við klúbbinn.

Í samvinnu við Ferðafélagið, 4x4 og Jöklarannsóknafélagið var haldin myndasamkeppni síðastliðið haust. Þema keppinnar var ferðalög í náttúru Íslands. Á annað hundrað myndir bárust og hefur dómnefnd, skipuð einum fulltrúa frá hverju félagi, valið 15 myndir til verðlauna. Þessar myndir verða hengdar upp hér í salnum í Mörkinni og verður verðlaunaafhending á næstu vikum. Eiga verðlaunamyndirnar að prýða veggina hér í salnum í risinu næstu árin.

Opin hús voru flest málavikudagskvöld, aðeins var lokað kringum jól og áramót. Skráningar í gestabók á opnum húsum voru á 7. hundrað, heldur fleiri en á síðasta ári.

Árshátíð var haldin í febrúar og jólaglöggi í desember. Hvortveggja tókst með ágætum og var fjölmenni mikið (yfir 50 manns) þegar leið á kvöldið í báðum tilfellum.

Útgáfan

Ársrit ÍSALP fyrir 1992 kom út í febrúar. Á vordögum varð mikil endurnýjun í ritnefnd en ekki tókst þó að koma 1993 heftinu út á árinu. Það á nú skammt ófarið í prentsmiðjuna og ætti að koma fyrir sjónir félaganna í mars.

Ábyrgðarmaður ársritsins er Torfi Hjaltason. Góð von er hins vegar til þess að ársrit fyrir 1994 komi út á haustdögum því ritnefndin hefur unnið talsvert af efnisöflun fyrir það hefti.

Fréttabréfið kom út 7 sinnum á árinu, þar af voru þrjár aukaútgáfur. Ritstjóri fréttabréfsins er Linda Björk Þórðardóttir.

Félagatal

Skráðir félagar um síðustu áramót voru 314. Allmargir voru strikaðir út af félagsskrá vegna vanskila en á móti bættist við talsvert af nýjum félögum. Félagatalið stóð því nokkurn veginn í stað á árinu. Gerð var tilraun til að rúka árgjöld með því að ganga í hús. Ekki reyndist þessi aðferð eins árangursrik og búist var við, því í ljós kom að margir hafa vanrækt að tilkynna um flutninga sem jök mjög umstang og erfði rúkkara. Einnig var mikil vinna fyrir gjaldkera að stjórna aðgerðum. Hefur því verið ákveðið að hverfa aftur til gíróseðlanna þar sem vinnuspamaður af þeim er mikill.

Önnur mál

Á síðasta aðalfundi var samþykkt ályktun um inngöngu ÍSALP í alþjóðasamband alpaklúbba, UIAA. Umsókn var send í júní og í október varð Alpaklúbburinn fullgildur meðlimur í sambandinu. Aðildin opnar félögum leið í erlendar klifurkeppnir og auðveldar útavegum leyfa til klifurleiðangra í Himalaya. Einnig geta félagar keypt afsláttarkort á gistingu í fjallaskálum í Ölpunum. Reykslun mun svo skera úr um hvort aðildin skilar okkur þeim ávinningi sem vonast er til.

Í febrúar tók Alpaklúbburinn þátt í vetrardögum í Kringlunni. Var settur upp kynningarbás með veggspjöldum og myndbandi og starfsemin kynnt gestum og gangandi.

Í júní tóku fulltrúar klúbbsins þátt í skemmtipættinum Slett úr klaufunum í Ríkissjónvarpinu. Tókst sjónvarpsþátturinn með ágætum og fékkst þar góð kynning á starfinu.

Í nóvember héldu þrír félagar klúbbsins myndasýningu á Hótel Sögu um ferð sína yfir Grænlandsjökul síðastliðið vor. Húsfyllir var, enda sóttu sýninguna um 300 manns.

Klifurkeppni var haldin í húsnæði Fiskakletts á sumardaginn fyrsta. Þátttakendur voru á annan tug og sýndu skemmtilega keppni. Mótsstjóri var Páll Sveinsson.

Að lokum vill stjórnin þakka öllum þeim fjölmörgu sem lögðu hönd á plóginn með vinnu í nefndum, erindum á opnum húsum og umsjón með ferðum og skemmtunum, fyrir þeirra framlag.

Ársreikningar ÍSALP 1993

Rekstrarreikningur

Gjöld

Ársrit 1992	403.907
Fréttabréf	79.799
Áskrift tímarita	15.213
Rekstur Tindfjallaskála	42.601
Rekstur Bratta	30.373
Innheimtukostnaður vegna árgjalda og sendingarkostnaður ársrits	52.830
Laun v/innheimtu	37.601
Skemmtanir	25.805
Múrboltar v/Hnappavalla	10.154
Leiðarspjöld	18.488
Námskeið	6.633
Annar kostnaður	23.597
Afskriftir	44.575

Gjöld alls:	791.576
Tekjur umfram gjöld:	278.695
Samtals:	1.070.271

Tekjur

Félagsgjöld 1992 (165)	429.385
Félagsgjöld 1993 (49)	128.700
Auglýsingatekjur ársrits	262.919
Auglýsingatekjur fréttabréfs	30.000
Sala ársrita	5.800
Sala leiðarvísar	9.800
Gistigjöld	75.964
Vextir	7.039
Sjoppa	7.486
Skemmtanir	48.513
Endurgreiddur VSK	30.165
Leiðarspjöld	22.500
Myndbandasjóður	2.000
Gjóf Árna Birgissonar (sjónvarp og myndbandst.)	10.000

Tekjur alls:	1.070.271
Samtals:	1.070.271

Efnahagsreikningur

Eignir

Ávísanareikningur 1371 LÍ	230.326
Gíróreikningur	120.044
Kjörbók	100.198
Bratti	400.241
Litskyggnuvél	3.000
Sjónvarp	5.000
Myndbandstæki	5.000
Bókasafn	70.094
Hillur	16.510
Húsgögn	66.925
Útvarpstæki	8.600
Skuldunautar	63.500

Samtals:	1.089.438
----------	-----------

Skuldir

Höfuðstóll 1/1	810.743
Tekjur umfram gjöld	278.695

Samtals:	1.089.438
----------	-----------

Reikning þennan hef ég endurskoðað og borið saman við fylgiskjöl og sé ekki ástæðu til að gera athugasemdir.

Reykjavík, 2. febrúar 1994

Einar Hrafnkell Haraldsson (sign)

Stuðningur og sveigjanleiki við hvert fót mál

Púsundir Íslendinga geta borið vitni

um að Scarpa gönguskórnir eru sérlega vandaðir og haganlega gerðir.

Í Skátabúðinni fást fjölmargar tegundir af Scarpa gönguskóm fyrir alla fjölskylduna

og reyndir starfsmenn aðstoða þig við að finna hentuga

og þægilega skó

miðað við þau not

sem þú hefur í huga.

Snorrabraut 60 • Sími 61 20 45